

The logo consists of the word "ARA" in large, bold, black capital letters, with the word "PREVENCIÓ" in smaller, red, italicized capital letters directly below it. The entire logo is contained within a white circular background.

ARA
PREVENCIÓ

The background of the entire page is a teal-tinted photograph of a pair of hands holding a small plant with a ball of soil and roots. The plant has several green leaves and thin stems. The hands are positioned at the bottom of the plant, supporting it from underneath. The overall image has a soft, natural feel.

Quadern de prevenció:
Bones pràctiques als treballs de jardineria

Secretaría de Política Sindical
de la UGTde Catalunya – Salut Laboral
www.ugt.cat

Edita: *Secretaria de Política Sindical/Salud Laboral de UGT de Catalunya*

Diseño/maquetación: *Gabinete de Comunicación de UGT de Catalunya*

Imágenes: *Gabinete de Comunicación de UGT de Catalunya; flickr; sxc.hu; Thinkstock*

Depósito legal: *B-4887-2011*

Índice

Treballs de jardineria	5
1. Problemàtica del sector	7
2. La prevenció a l'empresa.....	9
3. Definició de les tasques	25
4. Riscos i bones pràctiques.....	27
5. Bones pràctiques	37
5.1. Bones pràctiques en les feines generals.....	37
5.2. Bones pràctiques en l'ús d'eines	39
6. Ús d'EPI	48
7. Senyalització	57
8. Primers auxilis	61
9. Actuacions del/de la delegat/da de prevenció.....	75
10. Vocabulari	79
11. Normativa aplicable	87
12. Bibliografia.....	89
Adreces d'interès	91

Treballs de jardineria

La salut és un estat de benestar físic, mental i social complet, no només ho és no patir cap malaltia. Alhora, aquest concepte fa referència tant a la salut física com a la psíquica i la social.

La salut laboral és la salut en el medi ambient de treball. La feina pot ser font de riscos professionals que poden afectar negativament la salut. Un medi de treball que ha de ser adequat, segur, amb les condicions de treball adients i on cada treballador/a pugui desenvolupar una activitat laboral amb dignitat i seguretat.

Evitar els riscos, els danys, els accidents i les malalties professionals, és una obligació empresarial establerta a la Llei de prevenció, LPRL 31/95. La normativa de prevenció, a més a més, estableix l'obligació empresarial d'organitzar i endegar activitats preventives, de protegir els seus treballadors i coordinar-se amb altres empreses que treballin a la seva seu, juntament amb els drets i obligacions dels treballadors/es en matèria de salut laboral.

L'objectiu d'aquesta guia és posar a l'abast dels treballadors i treballadores del sector de la jardineria la informació sobre els possibles riscos laborals del seu lloc de treball i de totes aquelles tasques que es duen a terme en els treballs de jardineria, per generar cultura preventiva i bones pràctiques, tot definint procediments de treball segurs per aconseguir un grau més alt de protecció i seguretat dels treballadors/es.

Hem de recordar que unes condicions de treball adequades, segures i sense riscos, són garantia de salut i de bona feina.

Amb aquesta publicació, pretenem:

1. Sensibilitzar el conjunt de la societat i, en concret, aquells treballadors i treballadores del sector de la jardineria, de la importància de la salut laboral i la prevenció de riscos dels llocs de treball i les conseqüències socials, familiars i econòmiques de les malalties i dels accidents laborals.

2. Generar un seguit de bones pràctiques un cop coneguts els riscos del sector, per evitar els accidents i les malalties professionals, i garantir la seguretat i la salut d'aquests treballadors/es.
3. Promoure la participació dels treballadors/es del sector en la seguretat i salut a la feina en els seus llocs de treball.
4. Fomentar la figura dels i de les delegats/des de prevenció, com a representants dels treballadors en matèria de salut laboral a l'empresa.

Problemàtica del sector

La jardineria, aquests darrers anys, ha crescut al nostre país com a sector en expansió amb una demanda cada vegada més ingent de serveis, tant públics com privats.

La professió de jardiner engloba tasques diverses i complexes, totes relacionades amb espais naturals i majoritàriament a l'aire lliure.

Si fem referència a aquestes tasques tan diverses, és fàcil entendre que són moltes les situacions de risc per als treballadors i treballadores del món de la jardineria: pensem en talls, cops, abrasions, caigudes, etc.

La sinistralitat, lamentablement, és un mal endèmic al nostre país i cada dia, per a molts de nosaltres, és una lluita constant per aconseguir eradicar els accidents i les malalties laborals a la feina. La sinistralitat laboral es relaciona directament, segons els experts, amb fenòmens socioeconòmics com ho són la immigració, la subcontractació, la temporalitat, la precarietat de les condicions de treball, però, sobretot, la manca de cultura preventiva, la manca de formació i informació de la societat en general (empresaris, comandaments intermitjos, treballadors i treballadores).

L'actitud preventiva i el fet que les empreses i totes les persones implicades en la prevenció (l'empresari mateix, els comandaments intermitjos, els treballadors...) adoptin mesures de protecció de la salut constitueix un indicador altament significatiu del nivell de desenvolupament educatiu, cultural i econòmic d'una societat.

Drets essencials dels treballadors i treballadores, com el dret a la vida o a la integritat física i psíquica, garantits en qualsevol altre àmbit de la vida social, estan amenaçats en l'àmbit laboral, en molts casos per la mateixa organització del treball i per la precarització de l'ocupació.

L'evolució de l'estadística d'accidents laborals i de malalties professionals al sector

de la jardineria, com en altres subsectors que engloba el terme serveis, resulta descoratjadora. Per això sembla evident la necessitat de desenvolupar eines d'informació i participació dels treballadors i les treballadores del sector en la prevenció de riscos de les empreses dedicades a aquestes tasques.

Deu anys enrere, la majoria d'accidents a la feina es produïen a causa de cops amb objectes en moviment o per aixafament. Deu anys després, la principal causa de sinistralitat laboral a Espanya són altres riscos, des del sobre esforç físic fins a l'estrès, els traumes psíquics, les conseqüències psíquiques causades per la falta d'estabilitat laboral, i l'assetjament laboral (el mobbing), la mala organització del treball...

Per a la nostra organització, la UGT de Catalunya, convertir la lluita contra la sinistralitat laboral en una prioritat social i fomentar la cultura preventiva a tots els nivells de l'empresa és un objectiu bàsic en totes les nostres accions.

Treballar amb la participació dels treballadors la seva formació i informació garanteix la defensa dels seus drets i una primera fase de protecció davant dels riscos del seu lloc de treball.

Conèixer com i amb què treballem, els perills i les situacions de risc de la nostra tasca diària és fonamental per evitar aquests perills i controlar-ne les conseqüències.

2. La prevenció a l'empresa

En el concepte de prevenció s'integren el conjunt d'actuacions i mesures adoptades o previstes a totes les fases d'activitat d'una empresa amb la finalitat d'evitar o disminuir els riscos derivats del treball.

Aquest conjunt d'actuacions i mesures el regula la Llei de prevenció de riscos laborals (Llei 31/1995, de 8 de novembre) i les seves disposicions de desenvolupament o complementàries.

L'objectiu final de la prevenció és evitar que els treballadors/es d'una empresa es puguin veure afectats per accidents de treball i malalties professionals, però també ha de ser garantir la seguretat de les persones a través de la formació i la informació i millorar les condicions de treball.

La normativa en prevenció de riscos laborals

La normativa de salut laboral està formada, en primer lloc, per normes generals, que fixen principis, obligacions i drets genèrics d'empresaris i treballadors/es així com el marc d'actuació de les administracions públiques:

- **Llei de prevenció de riscos laborals, LPRL.** Fixa els principis generals de tutela de la salut i estableix drets, obligacions i competències dels subjectes que intervenen en el procés preventiu a dins i a fora de l'empresa.
- **Reglament dels serveis de prevenció, RSP.** Regula el compliment de dues obligacions empresarials: l'avaluació de riscos i l'organització de recursos per a la prevenció, així com la formació dels prevencionistes.
- **La resta de la legislació (reials decrets...).** És més específica o concreta, estableix limitacions, prohibicions i maneres de valorar la situació respecte de riscos particulars o sectors d'activitat concrets, o respecte de característiques dels equips de treball, dels equips de protecció individual, etc.

LPRL 31/95

La Llei de prevenció de riscos laborals, LPRL 31/95, és la transposició a nivell espanyol de les directives europees sobre protecció de la salut dels treballadors (Directiva 89/91/CEE). La LPRL és una norma de compliment obligat, integrada en la legislació espanyola i representa un intent d'unificar la normativa dispersa sobre salut laboral.

La LPRL té 4 objectius prioritaris:

- Establir un marc legal adequat que permeti complir l'obligació comunitària de la millora de les condicions de seguretat i salut dels treballadors del nostre país.
- Concretar la normativa sobre prevenció de riscos laborals i actualitzar les regulacions que ja existeixen en aquesta matèria.
- Establir un cos bàsic de garanties i responsabilitats per assolir la protecció dels treballadors davant dels riscos derivats de les condicions de treball.
- La Llei vol fomentar la cultura preventiva, més enllà d'establir únicament les obligacions i responsabilitats d'empresaris, treballadors, administracions públiques i altres agents que intervenen, tot integrant aquesta nova cultura preventiva a tots els nivells i com una part més de l'activitat empresarial.

Les principals temàtiques que es tracten a la Llei de prevenció (LPRL) són:

- La regulació de l'activitat de les administracions i els òrgans de govern en prevenció de riscos laborals i la manera de coordinar-se. Alhora defineix les normes reglamentàries.
- Les funcions de l'Institut Nacional de Seguretat i Higiene en el Treball, orientat a l'anàlisi, estudi, promoció i suport a la millora de les condicions laborals i també les de la Inspecció de Treball i Seguretat Social, orientada a la vigilància i control de la normativa en prevenció de riscos laborals.
- Defineix els drets i obligacions dels empresaris i treballadors, i les obligacions dels fabricants, importadors i subministradors dels equips de treball, maquinària, productes, substàncies...
- Estableix els principis de l'acció preventiva a les empreses i els procediments per a dur a terme la prevenció de riscos laborals, les avaluacions i els plans

de prevenció i la planificació de l'activitat preventiva, i tracta també el tema de la coordinació empresarial.

- Estableix una estructura de protecció de la salut dels treballadors i prevenció dels riscos a través del funcionament dels serveis de prevenció, de les mútues d'accidents de treball i la regulació dels recursos preventius.
- Estableix les responsabilitats administratives, civils i penals i les sancions aplicables.

L'articulat de la LPRL 31/95 defineix les eines de representació en prevenció de riscos laborals dels treballadors: el delegat de prevenció com a representant dels treballadors en matèria de prevenció de riscos laborals, de les seves competències, facultats, procediment d'elecció i garanties, i el comitè de seguretat i salut, com a òrgan paritari i col·legiat de participació destinat a la consulta regular i periòdica de les actuacions de l'empresa en matèria de prevenció de riscos.

Les reformes posteriors de la LPRL d'ençà del 1995 han modificat temes com l'actuació de la Inspecció de Treball sobre l'avaluació, perquè tingui en compte la naturalesa de l'activitat i les característiques dels llocs de treball i dels treballadors, la documentació que l'empresari ha d'elaborar i conservar sobre la coordinació de les activitats empresarials, els recursos preventius, o les competències dels CSS.

Apartats de la LPRL 31/95:

— L'obligatorietat de prevenir

La prevenció de riscos per a la salut i la seguretat a les empreses busca eliminar o controlar aquelles condicions que puguin contribuir a causar danys per a la salut, avançant-s'hi. Prevenció és, doncs, anticipació i actuació per al canvi.

— Organització preventiva de l'empresa

La prevenció ha d'estar integrada en la gestió del dia a dia, però és també una tasca específica que s'ha de portar a terme de manera planificada, amb recursos humans i materials suficients.

La Llei de prevenció de riscos laborals obliga l'empresari a disposar d'una organització de recursos preventius adequada a les seves necessitats.

L'organització preventiva adopta pautes, fa seguiment dels resultats i proposa solucions.

— **Avaluació de riscos**

L'avaluació de riscos és un procés d'adquisició d'informació sobre les condicions de treball que serveix per aportar el suport de coneixement necessari per a la presa de decisions. L'execució d'aquestes decisions, com a tasca preventiva, requereix una planificació d'activitats i una organització dels recursos, humans i materials, apropiada.

— **Participació**

La participació dels treballadors en la prevenció permet una millor detecció dels problemes i una valoració adequada de les possibles solucions. Aquest principi, recollit a la LPRL, defineix dos canals per a la participació: els/les delegats/des de prevenció i el comitè de seguretat i salut.

— **Formació i informació**

La formació i la informació són eines bàsiques i necessàries perquè la participació dels treballadors tingui un contingut real i no es converteixi en un simple formalisme establert a la Llei.

Per això, la LPRL defineix el dret a rebre la informació necessària sobre els riscos del lloc de treball, sobre les mesures de protecció i prevenció aplicables i sobre els plans d'emergència. Estableix el dret a rebre formació teòrica i pràctica en matèria preventiva que haurà d'actualitzar-se sempre que sigui necessari. El temps dedicat a aquesta formació ha de tenir la consideració de temps de treball.

— **Vigilància de la salut**

Per a verificar l'eficàcia de les mesures preventives adoptades i per a detectar de manera precoç qualsevol dany a la salut d'origen laboral, els treballadors/es tenen dret a la vigilància periòdica de la seva salut, en funció dels riscos inherents al lloc de treball. La vigilància s'ha de portar a terme de forma essencialment voluntària per al treballador/a; tot respectant la seva llibertat, intimitat i dignitat, i garantint la confidencialitat de la informació relacionada amb el seu estat de salut.

— **Protecció de persones amb especial sensibilitat o vulnerabilitat**

Algunes persones són especialment vulnerables davant de determinats riscos, perquè hi concorren determinades circumstàncies personals o contractuals, com una sensibilitat especial, la minoria d'edat...

La Llei de prevenció de riscos laborals disposa que la protecció ha d'adaptar-se a aquestes circumstàncies especials dels treballadors/es.

— **Protecció de la maternitat i de la lactància**

La treballadora embarassada o en període de lactància és considerada, segons la LPRL, com a treballadora d'especial vulnerabilitat. Tots els espais i tasques que presenten risc per a l'embarassada o el fetus han d'estar avaluats. Quan una dona embarassada desenvolupa una tasca que pugui suposar un risc per a la seva salut o la del fetus, té dret a canviar de tasca. La lactància està tutelada en termes semblants.

— **Protecció en cas de risc greu i imminent**

La Llei de prevenció de riscos laborals obliga l'empresari a adoptar mesures per evitar que es produeixin danys personals en casos de risc greu i imminent, com l'establiment d'un protocol d'actuació per a quan es verifiqui el risc i la comunicació immediata del risc i de les mesures que s'han d'adoptar a les persones afectades. En cas d'omissió empresarial, la norma permet que els representants dels treballadors/es o la Inspecció de Treball acordin la paralització d'activitats.

— **Obligacions dels treballadors**

Sense la col·laboració activa i efectiva dels treballadors és impossible executar les mesures preventives. Els treballadors han de vetllar pel compliment de les mesures de prevenció que s'adoptin, fer servir adequadament i conforme a les instruccions rebudes les màquines, aparells, eines, substàncies perilloses, equips de transport..., utilitzar correctament els mitjans, els equips de protecció i els dispositius de seguretat, informar immediatament la persona responsable sobre qualsevol situació que pugui suposar un risc per a la seguretat i salut, i contribuir al compliment de les obligacions establertes per les autoritats competents.

La LPRL estableix que cada treballador/a ha de vetllar segons les seves possibilitats, formació, nivell jeràrquic i capacitat... per la seva pròpia seguretat i la seva salut i per la d'aquelles altres persones a les quals pugui afectar la seva activitat professional.

Obligacions de l'empresariat

Quan l'empresa fa una declaració sobre la seva política preventiva, està assumint públicament el seu compromís d'integrar els criteris de prevenció en totes les seves decisions, tot determinant les línies generals que cal seguir a l'hora de prendre decisions.

La política preventiva de l'empresa ha de servir de guia per a la presa de decisions a l'hora de comprar, organitzar l'horari de treball, assignar tasques, reestructurar processos, etc. amb l'assessorament tècnic adient.

La política preventiva de l'empresa ha de constar en un document conegut per tots i totes: tota la cadena de comandament o línia jeràrquica, des dels màxims responsables empresarials als caps d'equips, han de conèixer i aplicar els criteris preventius en les seves decisions.

L'empresari està obligat a complir tot el que està establert a la normativa de prevenció de riscos laborals i a millorar constantment la seva acció preventiva, per perfeccionar els nivells de protecció existents, tot adaptant-la a les necessitats del moment, als avenços tecnològics...

La LPRL defineix l'obligació empresarial de «protecció dels treballadors davant dels riscos laborals» derivada del contracte laboral entre les parts i que obliga l'empresari a «garantir la seguretat i la salut dels treballadors al seu servei en tots els aspectes relacionats amb el treball mitjançant l'adopció de les mesures que siguin necessàries».

La Llei de prevenció de riscos laborals fixa un conjunt de principis que els empresaris han d'adoptar i que han de guiar la selecció de mesures preventives.

- Evitar els riscos.
- Avaluar els riscos que no es poden evitar.
- Combatre els riscos a l'origen.
- Adaptar el treball a la persona, en particular pel que fa a la concepció dels llocs de treball, així com a l'elecció dels equips i els mètodes de treball i de producció, en particular amb l'objectiu d'atenuar el treball monòton i repetitiu i de reduir-ne els efectes sobre la salut.
- Tenir en compte l'evolució de la tècnica. Substituir tot allò que sigui perillós per allò que comporti poc o cap perill.
- Planificar la prevenció, buscant un conjunt coherent que integri la tècnica, l'organització del treball, les condicions de treball, les relacions socials i la influència dels factors ambientals a la feina.
- Adoptar mesures que anteposin la protecció col·lectiva a la individual.
- Donar les degudes instruccions als treballadors.

L'empresari ha de coordinar-se amb altres empresaris, és a dir, quan en un centre de treball concorrin treballadors/es de diferents empreses, els empresaris han de col·laborar entre ells per assegurar una protecció eficaç de tots els treballadors. Aquesta obligació exigeix a l'empresari principal que comprovi que els seus contractistes i subcontractistes compleixen les seves obligacions.

Dels incompliments d'aquests contractistes i subcontractistes n'és responsable solidari l'empresari principal (LPRL, art 24; LPRL art. 42.2).

Avaluació de riscos i el pla de prevenció

La prevenció de riscos laborals a l'empresa consisteix a desenvolupar una acció permanent d'identificació, avaluació i control dels riscos en els llocs de treball, a través de la dotació, per part de l'empresa, d'una estructura organitzativa, amb funcions i pràctiques definides, i procediments per a la participació dels i les treballadors/es, i el seu control posterior.

L'avaluació de riscos laborals és una obligació empresarial establerta per la LPRL i una eina fonamental per a la prevenció de danys a la salut i la seguretat dels treballadors.

Aquesta avaluació vol identificar i eliminar riscos presents en l'entorn de treball així com la valoració de la necessitat d'actuar, per a:

- eliminar immediatament els factors de risc que puguin suprimir-se fàcilment,
- avaluar els riscos que no s'eliminaran immediatament,
- planificar l'adopció de mesures correctores.

El procés de l'avaluació consisteix a examinar detalladament tots els aspectes de la feina que poden causar danys als treballadors. Aquest examen no estarà complet si no recull l'opinió dels treballadors i dels seus representants legals en prevenció de riscos laborals, perquè són els i les que millor coneixen el seu lloc de treball.

L'avaluació de riscos laborals engloba els passos següents:

- Identificar els perills presents, per àrees i/o per llocs de treball.
- Identificar qui pot patir danys. Contemplar la possibilitat que hi hagi col·lectius especialment sensibles a determinats riscos.
- Avaluar els riscos i identificar les mesures que s'han d'adoptar.
- Documentar els riscos detectats, detallar les mesures adoptades i les pendents.
- Planificar les mesures pendents i implementar-les.
- Revisar l'avaluació i actualitzar-la quan sigui necessari.

Per poder avaluar, cal estar capacitat per a reconèixer les condicions de treball que generen riscos. També, en ocasions determinades, cal fer uns mesuraments que només pot dur a terme personal amb una titulació específica.

Molts criteris de risc que ha de reflectir l'avaluació estan recollits a la normativa, però també es poden millorar mitjançant negociació col·lectiva, i fins i tot poden ser acordats al comitè de seguretat i salut d'una empresa, com per exemple els riscos psicosocials...

En produir-se modificacions de les condicions de treball, s'ha de fer un procés nou, total o parcial, d'avaluació i planificació. (LPRL art. 16.1).

El pla de prevenció de riscos laborals és l'eina a través de la qual s'integra l'activitat preventiva de l'empresa al seu sistema general de gestió i s'estableix la seva política de prevenció de riscos laborals. La documentació del pla de prevenció és obligatòria, però no constitueix per ella mateixa cap garantia d'efectivitat. Cal garantir, a la pràctica, que el pla de prevenció funciona, s'executa i garanteix adequadament la protecció de la salut dels treballadors/es (LPRL art. 16.2).

Organització de l'activitat preventiva a l'empresa

La LPRL estableix que la prevenció dels riscos laborals ha d'integrar-se al sistema general de gestió de l'empresa, tant en el conjunt de les seves activitats com en tots els seus nivells jeràrquics.

Organització de la prevenció a l'empresa: modalitats

D'acord amb la Llei de prevenció de riscos laborals (Llei 31/1995), l'empresari haurà d'organitzar els recursos necessaris per al desenvolupament de les activitats preventives i optar per alguna de les modalitats següents:

- Assumir personalment aquesta activitat. En empreses de menys de 10 treballadors, que desenvolupin una activitat que no estigui inclosa a l'Annex I del Reglament dels Serveis de Prevenció (RSP) i en les quals l'empresari desenvolupi de forma habitual la seva activitat al centre de treball.
- Designar un o més treballadors per a portar-la a terme. En aquelles empreses que tinguin entre 10 i 250 treballadors, si la seva activitat pertany a l'Annex I del RSP.
- Constituir un servei de prevenció propi. En aquelles empreses que tinguin més de 500 treballadors, o entre 250 i 500 treballadors si la seva activitat pertany a l'Annex I del RSP.

L'organització de la prevenció a l'empresa es pot articular a través de recursos propis (treballadors designats amb funcions específiques encomanades per l'empresa i amb formació adequada a aquestes funcions o servei de prevenció propi), excepte la vigilància de la salut, o recursos aliens (concert amb un servei de prevenció acreditat per l'autoritat laboral).

- Contractant o concertant les activitats preventives amb un servei de prevenció aliè, SPA, acreditat per a realitzar totes o una part de les activitats preventives.
- L'organització preventiva també es pot vehicular a través d'un servei de prevenció mancomunat.

Ja que l'organització preventiva de l'empresa ha de ser adequada a les necessitats preventives que tingui, també és possible la combinació en la utilització de recursos propis o aliens.

Informació i formació

L'eficàcia de la prevenció en una empresa està directament relacionada amb el nivell de coneixement i d'informació de què disposin totes les parts implicades. Per això, l'obligació legal de formar i informar els treballadors en prevenció de riscos laborals és una obligació bàsica i necessària per a garantir l'èxit de la prevenció a través de la seva participació en tot el procés preventiu.

La Llei de prevenció de riscos laborals estableix que tot treballador/a hauria de ser informat de forma comprensible per l'empresari sobre les qüestions següents:

- Quins riscos afecten el seu lloc de treball o sector d'activitat?
- Quins danys a la salut es poden produir?
- A quins nivells de risc està exposat a la seva feina?
- Com es poden controlar aquests riscos?
- Quins plans i mesures de prevenció porta a terme o té previstos l'empresa?
- Quines són les principals disposicions legislatives aplicables?
- Quines clàusules de salut laboral s'inclouen al conveni col·lectiu?
- Qui són les persones i serveis amb funcions específiques en matèria de salut laboral a l'empresa? Com s'hi accedeix?
- Com informa dels problemes de salut laboral que pot detectar a la seva feina?
- Quin tipus de proves diagnòstiques es proposen per a la vigilància de la seva salut? Quins són els resultats personals d'aquestes proves i què signifiquen?

Cada vegada que la situació ho requereixi i, especialment, sempre que s'introdueixin canvis en el lloc de treball o en les tasques que tinguem assignades, aquesta informació ha de ser actualitzada.

Tots els treballadors tenen dret a estar informats sobre el seu lloc de treball, la grandària de l'empresa o del centre de treball, el tipus o la durada del contracte. Que no hi hagi representants dels treballadors/es no eximeix els empresaris de les seves obligacions d'informació.

La formació en salut laboral ha d'orientar-se a aconseguir una participació activa més alta en les activitats preventives, i segons les responsabilitats de cadascú, ha de capacitar per a la percepció de riscos, amb capacitat crítica i fomentant l'assumpció de les responsabilitats pròpies per millorar la capacitat transformadora dels treballadors i treballadores, i evitar que les persones s'adaptin passivament a entorns perjudicials per al seu benestar i la seva salut.

El dret a rebre formació teòrica i pràctica en matèria preventiva que ha d'actualitzar-se sempre que calgui ve establert a la LPRI. El temps dedicat a aquesta formació ha de tenir la consideració de temps de treball (LPRL art. 19.)

Participació dels treballadors/es: els delegats/des de prevenció i el comitè de seguretat i salut

La participació dels treballadors en totes les qüestions relatives a la protecció de la seva salut en el treball és un dret dels treballadors i alhora una obligació de l'empresari intrínseca al seu deure de protecció. A la LPRL es defineixen dues formes bàsiques de participació dels treballadors/es: una a través dels delegats de prevenció, i l'altra mitjançant els comitès de seguretat i salut.

Els delegats/des de prevenció

Els delegats/des de prevenció són els representants dels treballadors/es amb funcions específiques en matèria de prevenció de riscos laborals.

Els drets de participació i consulta que la llei reconeix als treballadors/es s'exerceixen, en general, a través d'aquests delegats/des, als quals s'atribueix, a més, una funció de vigilància i control sobre el compliment de la normativa de prevenció.

Tret que per conveni s'acordi un altre sistema, els delegats/des de personal i els membres del comitè d'empresa són els encarregats d'escollir els delegats/des de prevenció d'entre els seus membres.

El nombre pot variar segons la grandària de l'empresa.

Les competències dels delegats/es de prevenció són:

- Col·laborar amb la direcció en la millora de l'acció preventiva.
- Promocionar i fomentar la cooperació dels treballadors/es en l'execució de la normativa de prevenció.
- La consulta de la Llei de prevenció riscos laborals, per part de l'empresariat, prèviament a l'execució de les decisions.
- La vigilància i els controls sobre el compliment de la prevenció de riscos laborals.
- Si no hi ha comitè de seguretat i salut, perquè no s'arriba als mínims per a tenir-lo, els delegats/des exerciran, a més a més, les competències atribuïdes al comitè.
- En cas de coordinació d'activitats empresarials, es reconeix als delegats de prevenció, i si no n'hi ha, als representants legals dels treballadors, els drets d'informació i consulta.

Les facultats dels delegats/des de prevenció són:

- Acompanyar els tècnics en les avaluacions de caràcter preventiu i els inspectors de treball.
- Accedir a la documentació sobre condicions de treball.
- Rebre informació de l'empresari/ària sobre danys ocorreguts.
- Rebre informació de les activitats de prevenció i protecció de l'empresa.
- Visitar els llocs de treball.
- Aconseguir de l'empresari/ària mesures de protecció.
- Proposar la paralització de treballs.

Les garanties dels delegats/des de prevenció són:

Els membres del comitè d'empresa i els delegats de personal, com a representants legals dels treballadors/res, tenen, tret d'allò que disposin els convenis col·lectius les garanties següents:

- Obertura d'expedient contradictori.
- Prioritat en la permanència a l'empresa.
- No ser acomiadat, ni sancionat durant l'exercici de les seves funcions, ni l'any següent de l'expiració del contracte.
- Expressar en llibertat les seves opinions en l'esfera de la seva representació.
- Disposar d'un crèdit d'hores mensuals retribuïdes.

L'empresari/ària proporcionarà als delegats/des de prevenció els mitjans i la formació en matèria preventiva que siguin necessaris per a l'exercici de les seves funcions com són:

- La vigilància i el control de l'estat de les condicions de treball.
- La formació necessària en referència a la prevenció de riscos laborals, diferenciada de la formació dels treballadors/es, i la que es proporciona als treballadors que integren els serveis de prevenció. Aquesta formació ha d'adaptar-se a l'avaluació de riscos i a l'aparició d'altres de nous.

El comitè de seguretat i salut

El comitè de seguretat i salut és l'òrgan paritari i col·legiat de participació destinat a la consulta regular i periòdica de les actuacions de l'empresa en matèria de prevenció de riscos.

El comitè de seguretat i salut es constituirà en totes les empreses o centres de treball que tinguin 50 o més treballadors.

El comitè estarà format pels delegats de prevenció, d'una banda, i per l'empresari i/o els seus representants en nombre igual al dels delegats de prevenció, de l'altra.

A les reunions del comitè de seguretat i salut participaran amb veu, però sense vot, els delegats sindicals i els responsables tècnics de la prevenció a l'empresa que no estiguin inclosos en la composició a què es refereix el punt anterior.

En les mateixes condicions podran participar treballadors de l'empresa que comptin amb una especial qualificació o informació respecte de qüestions concretes que es debatin en aquest òrgan i tècnics de prevenció aliens a l'empresa, sempre que ho sol·liciti alguna de les representacions al comitè.

El comitè de seguretat i salut es reunirà trimestralment i sempre que ho sol·liciti alguna de les parts.

El comitè ha d'adoptar les seves pròpies normes de funcionament.

Les empreses que tinguin diversos centres de treball dotats de comitè de seguretat i salut podran acordar amb els seus treballadors la creació d'un comitè intercentres, amb les funcions que l'acord li atribueixi.

Al comitè de seguretat i salut se li atribueixen les funcions i facultats següents (LPRL art. 39).

- Participar en l'elaboració, desenvolupament i avaluació del pla de prevenció.
- Discutir, abans de la seva posada en marxa, els projectes en matèria d'organització del treball i introducció de noves tecnologies, pel que fa a la seva incidència en la prevenció de riscos.
- Promoure iniciatives de prevenció i millora de les condicions de treball. Informar la memòria i programació anual dels serveis de prevenció.
- Visitar el centre de treball per a conèixer directament la situació relativa a la prevenció de riscos.
- Accedir a tota la informació i la documentació necessàries per al desenvolupament de les seves funcions.
- Analitzar els danys a la salut amb la finalitat de valorar les seves causes i proposar mesures preventives.

Obligacions de treballadors/es

Els treballadors, conforme a la seva formació i seguint les instruccions de l'empresari, haurien de:

- Fer servir adequadament les màquines, aparells, eines i, en general, qualssevol altres mitjans amb els quals desenvolupin la seva activitat.
- Utilitzar correctament els mitjans i equips de protecció facilitats per l'empresari.
- No posar fora de funcionament i utilitzar correctament els dispositius de seguretat existents.
- Informar immediatament de qualsevol situació que comporti, per motius raonables, un risc per a la seguretat i la salut dels treballadors.
- Contribuir al compliment de les obligacions establertes per l'autoritat competent, amb la finalitat de protegir la seguretat i la salut dels treballadors en el treball.
- Cooperar amb l'empresari perquè pugui garantir unes condicions de treball segures.

Coordinació empresarial

La normativa estableix que si hi ha més d'una empresa que comparteixen un centre de treball, l'empresari principal té un deure de vigilància del compliment de la normativa preventiva respecte de les empreses contractistes i les seves subcontractes.

També s'estableixen les mesures per a assegurar que es pugui exercir el dret de representació de tots els treballadors, per a exigir prevenció.

L'art. 24 de la LPRL estableix la coordinació d'activitats empresarials.

- Quan en un mateix centre de treball desenvolupin activitats treballadors de dues o més empreses, aquestes empreses haurien de cooperar en l'aplicació de la normativa sobre prevenció de riscos laborals.

Per això, s'establiran els mitjans de coordinació que siguin necessaris quant a la protecció i prevenció de riscos laborals i la informació que han de tenir els seus treballadors, en els termes previstos a l'apartat 1 de l'article 18 de la LPRL.

- L'empresari titular del centre de treball adoptarà les mesures necessàries perquè aquells altres empresaris que desenvolupin activitats en el seu centre de treball rebin la informació i les instruccions adequades, en relació amb els riscos existents en el centre de treball i amb les mesures de protecció i prevenció corresponents, així com sobre les mesures d'emergència que s'hagin d'aplicar per a fer-les arribar als seus treballadors.
- Les empreses que contractin o subcontractin amb unes altres la realització d'obres o serveis corresponents a la seva pròpia activitat i que es desenvolupin en els seus propis centres de treball haurien de vigilar el compliment, d'aquests contractistes i subcontractistes, de la normativa de prevenció de riscos laborals.
- Les obligacions consignades en l'últim paràgraf de l'apartat 1 de l'article 41 d'aquesta Llei seran també aplicables respecte de les operacions contractades, en els supòsits que els treballadors de l'empresa contractista o subcontractista no prestin serveis en els centres de treball de l'empresa principal, sempre que aquests treballadors hagin d'operar amb maquinària, equips, productes, matèries primeres o eines, proporcionats per l'empresa principal.
- Els deures de cooperació i d'informació i instrucció recollits als apartats 1 i 2 s'aplicaran als treballadors autònoms que desenvolupin activitats en aquests centres de treball.

3. Definició de les tasques

L'origen de les activitats de jardineria es remunta a civilitzacions com l'egípcia o la mesopotàmica, on trobem ja els primers jardins amb flora aquàtica, arbres fruiters, llacs, estanys artificials i la construcció de pavellons (jardins suspesos de Babilònia l'any 600 a. de C.) i, per tant, les primeres persones que es van dedicar a la creació i al manteniment d'aquests espais verds.

Posteriorment, els grecs, que van conferir-los un caràcter de culte religiós i funerari, i els romans, que van ser els creadors d'espais públics per a l'oci i l'esplai, van ser els continuadors de la cultura de la jardineria.

Durant l'època del Renaixement, es produeix un retorn al món clàssic i l'arquitectura es fa palesa en els jardins.

Avui, vivim un retorn al gust exòtic i oriental en l'art de l'ornamentació floral en terrasses i petits jardins. La falta de grans espais verds a les ciutats comporta la construcció de parcs verds amb arbrat, plantes i flors combinats amb espais durs de recorregut.

D'aquí que la feina dels jardineros i jardineres sigui tan important per al manteniment del nostre entorn natural, ara i des de sempre.

L'activitat del personal que treballa al sector de la jardineria va des de tasques bàsiques com podar bardisses i arbres, tallar la gespa, treballar amb plantes, a d'altres de més complicades com ara la instal·lació de sistemes de reg, l'aplicació de productes químics, adobs o fumigacions.

Per a qualsevol treballador/a és elemental, bàsic i necessari, conèixer les tasques que ha de portar a terme així com els riscos i perills, i disposar de les eines necessàries en bon estat, per poder executar un treball impecable.

Activitat	Eines o productes
Tallar la gespa	Tractor Màquina tallagespa Segadora
Llaurar, sembrar i plantar	Retroexcavadora Motoaixada Aixada Pala
Abonar	Adobs químics i diverses substàncies
Regar	Reg automàtic Reg fix sense automatitzar Mànegues Vàlvules de reg
Tractament amb fitosanitaris	Maquinària de tractament fitosanitari
Aplanar	Tractor
Desbrossar	Desbrossadora
Treball amb bardisses	Tallabarder Tisores manuals i mecàniques
Treball amb arbres	Tisores mecàniques i manuals. Motoserra. Arnès. Escala.
Conducció de vehicles i maquinària i provisió de combustible	Vehicles i maquinària diversa
Emmagatzematge de productes químics	

4. Riscos i bones pràctiques

Els treballs de jardineria impliquen una sèrie de riscos laborals específics que estan associats a les diverses tasques que han de dur a terme: podar, plantar, fer empelts, aplicar fitosanitaris, eliminar males herbes, netejar terrenys, instal·lar sistemes de reg, gespa artificial...

Els riscos a què està sotmès el personal de jardineria són:

- Caiguda des d'una alçada superior a dos metres, que es pot produir en rases, forats, clots i pous sense protecció.
- Caiguda al mateix nivell en ensopegar amb eines, materials o terra, en accedir a un lloc situat en altura, en posar el peu a dins d'un clot.
- Caiguda d'objectes sobre el treballador.
- Caiguda al mateix nivell, en trepitjar objectes o eines situades en zones de desplaçament per exemple...
- Cops contra objectes fixos.
- Atrapaments causats pel bolc del tractor.
- Exposició a temperatures ambientals extremes, fred-calor.
- Electrocutió indirecta per cable elèctric en contacte amb aigua, per línia elèctrica soterrada, per la utilització d'eines mal aïllades, etc.
- Exposició a contactes elèctrics amb generadors o quadres d'instal·lació elèctrica.
- Intoxicació per exposició a productes fitosanitaris: abonaments químics, insecticides, etc.
- Mossegades d'animals com ara rates o serps, picades d'insectes.
- Atrapaments o cops amb vehicles.
- Soroll i vibracions provocats per màquines.

Aquests riscos provoquen patologies, malalties o accidents de treball al treballador/a:

- Els sobreesforços i moviments repetitius poden derivar en lumbàlgies, lesions cervicals, tendinitis...
- L'ús d'eines i altres equips de treball poden comportar cops, talls, punxades, atrapaments...
- Fer servir escales de mà, treballar en alçada o en rases, pot derivar en caigudes.

- L'ús de fitosanitaris o productes químics pot derivar en intoxicacions, lesions de la pell, cremades, alteracions del sistema nerviós i respiratori...
- Manejar màquines –motoserra, tallagespa, tallabarder– pot derivar en problemes d'articulacions i/o cervicals.

Consideracions generals:

- En general, les primeres mesures que cal establir són les de coordinació i control del grup de treball, si es que hi ha més d'una persona que treballin simultàniament en una mateixa zona.
- Abans de treballar és fonamental disposar de tota la informació necessària relacionada amb les tasques que s'han d'executar. Aquesta informació ha de ser actualitzada periòdicament i sobretot quan hi hagi canvis en la maquinària, vehicles, equips de treball, tasques...
- Hem d'organitzar la feina tenint en compte que s'ha de possibilitar el canvi de postura i reduir els moviments repetitius o les postures forçades.
- Organitzar les tasques entre l'equip de treball de manera que les feines repetitives com podar, manejar la pala... siguin rotatòries.
- Verificar sempre abans de començar a treballar el bon estat de les eines i de la maquinària. Conservar les eines i les màquines netes i en ordre facilita la feina i evita riscos innecessaris.
- Examinar la càrrega abans de qualsevol manipulació.
- Revisar les escales periòdicament i abans de fer-les servir per detectar qualsevol anomalia.
- Davant de temperatures altes i exposició al sol en els treballs a la intempèrie, cal fer servir els EPI necessaris i la roba de treball adequada per a les condicions ambientals.
- No beure, menjar ni fumar durant la feina. Mantenir unes condicions higièniques adequades mentre es treballa i quan s'hagi acabat la feina.

Caiguda al mateix nivell i a diferent nivell

Les tasques de jardineria en sòls irregulars i els treballs en alçada són el principal motiu d'aquest risc.

- Abans de començar a treballar assegureu-vos que a la zona de treball no hi ha obstacles i està neta.
- Analitzeu el terreny abans de començar a treballar, arreglar irregularitats o senyalitzar la zona.
- Feu servir botes de seguretat o calçat antilliscant. Comproveu que el vostre calçat està net de greix i de qualsevol altra substància enganxosa.
- En dies de pluja, extremeu la precaució en els desplaçaments a l'aire lliure.
- En dies de vent, eviteu les feines en alçada.
- En treballs a més de dos metres d'altura, feu servir sempre mesures de protecció col·lectiva com bastides, baranes...
- Si els equips de protecció col·lectiva no són viables o no són una mesura suficient per impedir la caiguda, feu servir equips de protecció individual –cinturons de seguretat, cordes d'amarratge...
- Assegureu les escales de mà amb els suports adequats.
- Les escales de tisora s'han d'obrir completament i tant com ho permeti el tensor.
- Si esteu enfilats a una escala, no manipuleu càrregues quan tinguin un pes i unes dimensions que puguin comprometre la vostra seguretat.
- Heu de comprovar que les zones de treball estan senyalitzades correctament i que les baranes de protecció i les bastides estan en bon estat.

Cops i talls causats per eines manuals i objectes

Les activitats de jardineria implica que s'hagin de fer servir moltes eines manuals com tisores, navalles, tenalles... que comporten el risc de tallar-se i de colpejar-se.

- Heu de mantenir l'ordre i la neteja en el lloc de treball i l'àrea que el volta. Deseu les eines un cop acabada la feina.
- Feu servir el cinturó portaeines o una bossa per tenir les eines a mà quan treballeu en alçada.
- Feu servir les eines adequades per a cada tasca.
- Conserveu les eines en bon estat.
- Feu ús dels equips de protecció individual adequats (guants de protecció, polaines quan es fa servir la motoserra...).
- No altereu els sistemes de protecció de la maquinària.

Atrapaments per màquines: equips automotors (tractor, tallagespa, dúmper...)

Quan es treballa amb aquests equips, els perills són els derivats de la manca de formació i informació per fer-los servir, del mal funcionament dels aparells... Extremar les precaucions durant la feina amb aquests equips pot evitar molts accidents.

- Heu d'exigir la formació necessària adequada si heu de treballar amb aquest tipus d'equips.
- Assegureu-vos que la màquina du els protectors de les zones mecàniques en moviment.
- Abans de qualsevol inspecció de la maquinària, neteja, avaria o reparació, atureu el motor.
- No feu servir aquestes màquines per a transportar persones ni càrregues inadequades.
- Controleu la càrrega durant el transport.
- Modereu la velocitat en els desplaçaments i les zones de treball.
- Exigiu la revisió del vehicle i el manteniment, segons les instruccions establertes per als fabricants.
- Demaneu el manual de manteniment i ús del vehicle i les verificacions, lubricacions i neteja que calguin abans de treballar-hi.
- Comproveu els dispositius acústics d'aquella maquinària que els dugui per evitar accidents amb tercers.
- Respecteu les distàncies de seguretat en els moviments de màquines.
- En passar per les zones comunes de treball, vigileu de no situar-vos sota l'acció de les zones de treball en alçada, com és el cas de la poda de branques, a fi d'evitar accidents causats per la caiguda de branques o d'eines dels operaris.
- Comproveu la delimitació d'accés de vianants a l'obra quan sigui el mateix que per camions i màquines.
- Assegureu-vos que les maniobres d'aproximació de vehicles que evacuïn productes d'excavació o aportació de materials estiguin dirigides per un operari.
- Comproveu que els vehicles sense topalls fixos estiguin falcats amb tascons a les rodes posteriors abans d'iniciar les maniobres de càrrega i descàrrega.

Màquines amb parts mòbils

Els riscos que presenten les màquines amb parts mòbils com la desbrossadora, el tallagespa, la serra de cadena, el tallabarder, la podadora... són el perill d'atrapament amb les parts mòbils, els talls i la projecció de fragments.

- Recordeu que totes les màquines noves han de complir la normativa CE.
- És obligatori fer servir els dispositius de protecció que separen les parts mòbils del treballador.
- Feu servir guants de protecció per evitar talls.

Projecció de partícules

- Feu servir els equips de protecció ocular i facial quan hi hagi risc de projecció de partícules: durant la poda, l'aplicació de productes químics...
- És necessari mantenir sempre els elements de seguretat instal·lats per evitar la projecció de partícules durant la feina.

Risc d'incendi i explosió

L'emmagatzematge de combustible, treballar en zones amb molta vegetació i el contacte amb tubs d'escapament dels gasos de les màquines són les causes principals, entre d'altres, del risc d'incendi i explosió.

- No és permès de fumar a les zones de treball, encara que siguin espais oberts, mentre s'executen tasques.
- L'emmagatzematge de productes s'ha de fer segons la seva inflamabilitat i combustió.
- S'han de separar els productes com els pesticides, els plaguicides, els adobs, les substàncies químiques i els carburants. No s'ha d'emmagatzemar mai adobs i combustibles, perquè poden generar-se explosions.
- S'han de retirar de la zona de treball les substàncies combustibles que no siguin necessàries i emmagatzemar-les en armaris específics.
- Cal eliminar les fonts de calor que siguin a prop de materials combustibles.
- És necessari i imprescindible tenir informació de les vies d'evacuació en cas d'emergència de la zona de treball.

Contacte elèctric directe i indirecte

- Les instal·lacions elèctriques a les zones de treball han de complir el REBT. Personal autoritzat ha de fer-ne revisions periòdiques.
- El manteniment i l'ús de la maquinària elèctrica s'ha de fer d'acord amb les normes establertes pel fabricant. És convenient tenir un registre de les revisions i reparacions de la maquinària.
- En dies de tempesta amb llamps, s'ha d'evitar treballar a l'exterior.

Accidents per contacte amb productes químics

Els treballs on es fan servir productes químics com fitosanitaris, olis, carburants... suposen un risc per intoxicació, irritació de la pell, dels ulls i de les vies respiratòries... entre d'altres conseqüències.

- És molt important fer servir els equips de protecció individual adients durant l'aplicació de productes químics: plaguicides, pesticides, altres tractaments...
- És molt important seguir les instruccions que vénen determinades a la fitxa química del producte amb què es treballa.
- S'ha d'exigir que tots els productes vinguin amb la seva etiqueta.
- Cal fer servir sempre els equips de protecció individual adients: protecció respiratòria –segons el producte que es manipuli-, roba de treball impermeable, guants...
- No s'ha de transvasar productes químics a envasos que no siguin els originals, ni a ampolles d'aigua o d'altres recipients que puguin donar lloc a confusió.
- En cas de fumigar, cal fer-ho sempre a favor del vent.
- No s'ha de menjar, ni beure, ni fumar durant la manipulació de productes químics.
- Abans d'anar a menjar, cal extreure la higiene de les mans i de la roba de treball.

Accidents biològics

La majoria de treballs de jardineria es caracteritzen perquè es fan a l'aire lliure, els treballadors estan exposats al contacte amb animals (abelles, vespes, mosquits tigre, formigues, bacteris que hi ha a la sorra...).

- És aconsellable fer servir repel·lents contra insectes si es treballa a l'exterior, i sobretot durant l'estiu.
- Cal portar roba adequada per protegir-se.
- És important no apropar-se a cap vesper, ni a llocs on la concentració d'abelles o vespes sigui considerable, sense les proteccions adients.
- En el cas de ferida, s'ha de netejar immediatament amb aigua i sabó.
- Cal mantenir el certificat de vacunació al dia.

Ús de fitosanitaris

- Cal recordar que només pot executar aquesta feina el personal amb formació i amb el carnet de manipulació pertinent.
- Únicament s'han de fer servir els productes permesos per la llei, i de toxicitat més baixa.
- El personal encarregat de la fumigació ha de sotmetre's a exàmens mèdics periòdics.
- La zona de fumigació i els seus voltants han d'estar senyalitzats.
- Cal inspeccionar els equips de treball abans de fer-los servir, comprovar-ne les connexions, les vàlvules, les gomes...
- S'han de calibrar sovint els polvoritzadors per assegurar que no estan obturats.
- Les broques obturades s'han de netejar amb aire comprimit, no s'ha de fer mai bufant.
- S'ha de fumigar d'esquenes al vent.
- No s'ha de menjar, ni beure, ni fumar, mentre s'apliquen fitosanitaris.
- Cal extremar la higiene després de la feina, rentar-se bé les mans i canviar-se de roba en acabar la fumigació.
- En èpoques de calor, s'ha de fumigar preferentment a primera hora del matí o a última de la tarda.
- És millor que els treballadors que fumiguin no estiguin més de 4 hores al dia fent aquesta tasca.
- L'equip de fumigació s'ha de netejar en un lloc on es recullin les aigües per no contaminar.
- Cal netejar sempre l'equip quan hagi d'estar un període llarg de temps sense fer-se servir.

- L'equip i els recipients que continguin fitosanitaris cal desar-los en un local destinat a aquest efecte exclusivament, lluny de combustibles i altres substàncies químiques.
- Els fitosanitaris s'han d'emmagatzemar en els seus envasos originals. S'han d'evitar els transvasaments a altres envasos.
- Quan es fumigui, cal fer servir sempre els equips de protecció individual adients: vestit impermeable amb màniga llarga i coll ajustat, botes de goma altes, guants de goma alts, ulleres hermètiques, mascareta respiratòria –determinada pel producte que s'apliqui-, barret impermeable i d'ala ampla...
- Al final de la jornada, la roba que s'hagi portat durant la fumigació s'ha de rentar separada de l'altra.

Soroll i vibracions

- S'han de fer servir protectors auditius en cas de soroll (ambiental o produït per eines) i guants.
- Cal sotmetre's a revisions mèdiques periòdiques.
- El lloc de treball ha de tenir al dia l'avaluació del risc del soroll, i segons les tasques que s'executin.
- No s'han de fer servir màquines sense silenciadors o avariades.
- No s'ha de fer servir maquinària en mal estat ni que produeixi vibracions sospitoses.
- S'ha de fer un manteniment correcte de la maquinària de treball.
- Cal evitar que les eines que produeixen vibracions no provoquin la malaltia dels dits blancs ni dolors als canells. En el cas de presentar aquesta simptomatologia, cal recórrer al servei de vigilància de la salut de l'empresa.
- S'ha de mirar de reduir el temps d'exposició a ambients sorollosos, fent rotació de tasques.
- En cas de soroll, s'ha de senyalitzar la zona afectada.

Treball a l'aire lliure: estrès tèrmic fred-calor, vent, pluja...

- S'ha de portar roba adequada a la feina que s'hagi d'executar, segons les condicions climàtiques (calor, fred, pluja...), jaqueta, gorra, roba impermeable...
- És recomanable tenir aigua a disposició dels treballadors, perquè s'hidratin, sobretot en temporada de calor.

- Evitar exposar-se al sol sense protecció solar. Portar gorra o barret.
- Si bufa vent fort, s'ha d'evitar de treballar, sobretot en tasques de poda, treballs en alçada...
- S'ha d'evitar de treballar sota la pluja en feines amb instrumental elèctric.
- Quan el terreny de treball estigui moll, cal portar sempre botes d'aigua.

Manipulació de càrregues

- Quan s'hagin de moure o transportar càrregues de pes considerable, s'han de fer servir elements mecànics com ara carretons, elevadors...
- S'han de respectar les càrregues màximes segons l'edat i el sexe.
- En manipular una càrrega, s'ha de mantenir la càrrega pròxima al cos.
- S'ha de mirar d'anivellar la càrrega en els desplaçaments.
- Cal comprovar que la càrrega està en perfecte estat (que els sacs no estiguin trencats, que les fustes estiguin alineades...), per evitar sorpreses durant la manipulació.
- S'ha d'evitar doblegar l'esquena. S'han de flexionar les cames per fer-hi força.
- És important evitar d'aixecar la càrrega a una alçada superior a la de les espatlles o el cap sense una ajuda mecànica.
- S'ha de demanar ajut a un company si la càrrega és voluminosa.
- Mirar de no tombar el cos amb la càrrega, és millor moure tot el cos.

Fatiga postural i moviments repetitius

Moltes de les tasques de jardineria són feines monòtones i repetitives, amb postures mantingudes i continuades que poden causar trastorns musculoesquelètics.

- S'han d'evitar les postures forçades durant les feines sempre que sigui possible.
- Cal alternar les tasques per no carregar la musculatura.
- S'ha de mirar de canviar de postura sovint.
- Cal fer pauses, sobretot en les feines que es fan dempeus.
- És important regular les eines i els seients dels vehicles per evitar postures forçades.
- Es pot disminuir l'esforç si es treballa amb eines de mànec llarg.

5. Bones pràctiques

5.1. Bones pràctiques en general

Activitat	Eines o productes	Risc
Tallar la gespa	Tractor Màquina tallagespa Segadora	Riscos de la conducció dels vehicles i maquinària. Caigudes al mateix nivell. Bolc de la maquinària. Talls per eines. Contacte elèctric. Cremades per tub d'escapament o zones calentes. Manipulació de productes combustibles. Projecció de partícules. Soroll.
Llaurar, sembrar i plantar	Retroexcavadora Motoaixada Aixada Pala	Riscos propis del treball amb maquinària. Caigudes al mateix nivell. Bolc de la maquinària. Talls per eines. Contacte elèctric. Cremades per tub d'escapament o zones calentes. Manipulació de productes combustibles. Risc biològic per contacte amb sorra. Punxades per manipulació d'eines i plantes.
Abonar	Adobs químics i diverses substàncies	Intoxicació per mal ús dels productes. Intoxicació per manca d'EPI. Riscos derivats de l'emmagatzematge incorrecte. Intoxicació per manca d'higiene.

Activitat	Eines o productes	Risc
Regar	Reg automàtic Reg fix sense automatitzar Mànegues Vàlvules de reg	Contactes elèctrics amb zones mullades. Caigudes a igual nivell causades per ensopegades. Cops i talls.
Tractament amb fitosanitaris	Maquinària de tractament fitosanitari	Intoxicació per mal ús del producte. Intoxicació per manca d'higiene. Intoxicació per no portar EPI. Riscos derivats d'una fumigació incorrecta. Riscos derivats de l'emmagatzematge incorrecte.
Aplanar	Tractor	Riscos propis del treball amb maquinària. Talls per eines. Cremades per tub d'escapament o zones calentes. Manipulació de productes combustibles. Projeccions de partícules. Soroll.
Desbrossar	Desbrossadora	Riscos propis de treball amb maquinària. Talls per eines. Cremades per tub d'escapament o zones calentes. Manipulació de productes combustibles. Projeccions de partícules. Soroll. Talls i punxades. Riscos propis de treball amb maquinària.
Treball amb bardisses	Tallabarder Tisores manuals i mecàniques	Talls per eines. Cremades per tub d'escapament o zones calentes. Manipulació de productes combustibles. Projeccions de partícules. Soroll. Talls i punxades.

Activitat	Eines o productes	Risc
Treball amb arbres	Tisores mecàniques i manuals. Motoserra. Arnès. Escala.	Riscos propis de treball amb maquinària. Talls per eines. Cremades per tub d'escapament o zones calentes. Manipulació de productes combustibles. Projeccions de partícules. Soroll. Talls i punxades.
Conducció de vehicles i maquinària i provisió de combustible	Vehicles i maquinària diversa	Risc de treball en alçada. Riscos propis del treball amb maquinària. Caigudes al mateix nivell. Bolc de la maquinària. Manipulació de productes combustibles. Risc d'incendi. Risc de contacte elèctric.
Emmagatzematge de productes químics		Risc d'incendi. Risc d'explosió.

5.2 Bones pràctiques en l'ús d'eines

Eines com la desbrossadora, el tallagespa, la serra de cadena, el tallabarder, la podadora, el tractor o dúmper, el motocultor i la motoaixada, el carretó de tractament fitosanitari, els bufadors, les plataformes automotrius, les tisores manuals o neumàtiques, la desbrossadora, l'aclotadora, es fan servir habitualment en les tasques de jardineria.

Desbrossadora

- Sempre que es faci servir la desbrossadora, s'ha de portar l'equip de protecció individual homologat adient. Cal tenir en compte que els equips de protecció individual no eliminen el risc, però sí que disminueixen les conseqüències d'un accident.
- S'han de fer servir aquests equips de protecció individual: protectors auditius amb visor protector, guants de protecció, botes de protecció amb sola antilliscant i pantaló llarg de peto per a desbrossar, canyelleres, manil.

- Abans de començar a treballar amb aquesta eina, cal comprovar el bon funcionament dels equips de seguretat de la màquina. El bloqueig de l'accelerador ha de funcionar correctament per evitar acceleracions involuntàries i comprovar que el motor està parat.
- El filtre de l'aire ha d'estar net i la lubricació del parell cònic ha de ser l'adequada.
- El protector de la fulla ha d'estar en perfecte estat i en la posició correcta.
- Cal comprovar que el sistema amortidor de vibracions funciona correctament, així com la funció del silenciador.
- Durant les feines de desbrossar, s'ha d'enganxar la desbrossadora a l'arnès per maniobrar amb seguretat.
- Quan la màquina arrenqui, s'ha de pressionar contra terra, mai contra el peu.
- És important de comprovar que al voltant de la zona de treball no hi hagi altres persones, per seguretat. La distància de seguretat és de 10 metres.
- S'ha de comprovar que no hi ha objectes a terra, perquè no saltin quan es desbrossi.
- Si la màquina s'obtura pels objectes desbrossats, cal parar-la i netejar-la en fred. Cal recordar que s'ha de fer servir el disc de tall adient per a cada tasca de tall.
- No s'ha de treballar mai amb la desbrossadora per sobre la l'alçada del cap.
- S'ha d'evitar que la màquina s'escalfi excessivament, per tant, s'han de fer pauses.
- Sempre que sigui possible, cal humidificar la zona on s'hagi de treballar per evitar aixecar pols.
- Mentre es faci servir la desbrossadora, cal estar atents a la feina i evitar les distraccions.
- En finalitzar la feina, cal comprovar l'estat de l'arnès i del disc de tall.
- S'ha de fer provisió de carburant amb el motor aturat.
- No s'ha de fumar mentre s'omple el dipòsit de carburant ni mentre es treballa.

Tallagespa

- Per manipular el tallagespa s'ha de portar la indumentària adient: pantalons llargs i sabates resistents. Els guants de treball són una bona eina per evitar talls i esgarrinxades.
- Abans de començar la feina, cal inspeccionar la màquina i assegurar-se que la zona de tall està protegida i en bon estat.
- Cal assegurar-se que a la zona de treball no hi ha objectes ni pedres, s'ha de caminar acompanyant la màquina, no deixar-s'hi arrossegat. En el cas d'haver de fer servir el tallagespa en talussos, cal evitar els que presentin més d'un 20% de pendent; i en els altres casos, cal fer-ho transversalment.
- S'ha de comprovar els nivells de benzina, oli, filtre de l'aire... abans de començar la feina.
- És important parar el motor quan posem i traiem el recollidor, i quan ajustem l'alçada de tall de la maquinària.
- S'ha d'anar en compte de no cremar-nos amb el tub d'escapament.
- Abans de començar qualsevol tasca de neteja o manteniment, cal aturar el motor i desconnectar la bugia.
- S'ha de parar el motor en el cas de topar amb un objecte o si la màquina vibra d'una manera estranya o fa un soroll inusual.
- En acabar la tasca, s'ha de netejar la maquinària de restes que hi puguin quedar, netejar la bossa de recollida i comprovar que el tallagespa està en bon estat.
- Mensualment o cada 20 hores de servei, s'ha de renovar l'oli del motor, regular el cable de canvi de velocitats i comprovar l'estat de la bugia d'encesa.

Tallabarder

- Abans de començar la tasca amb aquesta eina, cal assegurar-se de tenir l'equip de protecció individual adient per a treballar-hi –i fer-ho amb la màquina parada.
- S'ha de comprovar que el protector de seguretat de la zona de tall estigui al seu lloc i funcioni correctament.

- Respecte del vestuari de treball, és recomanable fer servir pantalons llargs i sabates resistents. Els guants de treball són una bona eina per evitar talls i esgarrinxades.
- Durant la feina, s'ha de respectar el perímetre de seguretat i comprovar que no hi ha persones ni objectes que puguin prendre mal. Sobretot, cal tenir en compte de no portar roba ampla, perquè podria enganxar-se a l'eina.
- Abans d'arrencar l'eina, cal comprovar que la fulla de tall no toca res. Quan es pari l'eina, abans de deixar-la a terra s'ha de comprovar que la fulla de tall ha deixat de moure's.
- Quan tallem, hem d'adoptar una posició ferma amb els dos peus a terra i en equilibri.
- No hem de tallar plantes que hagin estat fumigades recentment o, en tot cas, fer-ho amb mascareta.
- Si queden atrapades a la fulla restes de bardisses, cal apagar la màquina abans de treure-les.
- No s'ha de fer servir el tallabarder més d'una hora seguida.
- És important fer un manteniment setmanal de les eines per comprovar el funcionament de l'aparell.

Tractor, dúmper

- El dúmper l'han de manejar els treballadors que hi estiguin autoritzats i l'han de fer servir per les tasques per què ha estat dissenyat.
- Abans de fer servir el dúmper, cal revisar l'estat dels neumàtics, els escuts, les plataformes, els graons d'accés, els tubs de combustible, el sistema hidràulic, la visibilitat, els frens, la direcció, la il·luminació, el seient, la palanca i els interruptors, i la protecció de la presa de força.
- A l'hora de carregar combustible, no s'ha de fumar, ni fer servir aparells elèctrics, per evitar explosions.
- La roba de treball ha de ser ajustada, les botes han de ser antilliscants i els cordons s'han de portar sempre ben lligats.
- Quan el vehicle estigui parat, cal deixar punt mort i posar el fre de mà. En cas d'aturar el vehicle en un pendent, s'ha de deixar posada la marxa primera

o la marxa enrera, segons el pendent sigui de pujada o de baixada. Si cal, es poden fer servir falques.

- No s'ha de fer servir el dúmper per traslladar persones. Tampoc s'ha de sobrepassar la càrrega màxima.
- Al dúmper no s'hi ha de transportar peces que sobresurtin lateralment ni que impedeixin la visibilitat frontal.
- No s'han de superar els 20 km/h.

Motocultors i motoaixades

- Abans de començar qualsevol feina, s'ha de comprovar el bon estat de la maquinària. Que els retenidors estiguin fixats.
- La maquinària no s'ha de posar en marxa sense la coberta de la corretja trapezoïdal i la coberta de l'arrencador de retrocés.
- Amb el motor parat i en una superfície plana, s'han de comprovar els nivells d'oli del motor i de la transmissió.
- També cal comprovar que el filtre de l'aire no estigui brut ni obstruït.
- Abans d'arrencar el motor, cal comprovar que no hi ha cap marxa posada.
- Cal comprovar que no hi ha persones al voltant de la maquinària, abans d'arrencar.
- Davant de qualsevol cop o accident, s'han de comprovar els danys immediatament i reparar-los.
- En acabar la feina o fer una pausa, la màquina s'ha de parar en un lloc anivellat i amb la palanca del suport en posició stop.
- Quan la feina s'hagi acabat, cal netejar la maquinària i desarmar-la.

- El manteniment de la màquina ha de ser mensual o cada 20 hores de servei. S'ha de revisar la tensió de la corretja i el cable de l'embragatge. Els canvis d'oli s'han de fer quan toqui.

Serra de cadena / motoserra

- Quan es treballi amb aquesta eina, cal portar sempre l'equip de protecció individual.
- Abans de començar a treballar amb la serra de cadena, cal verificar el bon funcionament dels dispositius de seguretat i els mecanismes d'acceleració i frenada.
- També cal comprovar que el fre de cadena està tensat, la cadena en bon estat, i que la part que talla està ben greixada.
- Mentre es fa servir la màquina i en el moment d'engegar-la, s'ha de fer servir el fre de cadena en posició d'estacionament en desplaçar la serra de cadena amb el motor en marxa.
- S'ha de treballar amb un perímetre de seguretat, i confirmar que no hi ha persones ni obstacles en la zona de treball.
- No s'ha de fer servir mai una serra de cadena si no sabem com funciona.
- En el moment de fer servir la serra de cadena, s'ha de subjectar amb les dues mans, treballar amb els peus fermes a terra, i assegurar una postura d'equilibri correcta. No s'ha d'intentar mai de tallar arbres de diàmetre superior a la longitud de l'espasa, ni fer servir la serra de cadena per sobre de les nostres espatlles.
- Si l'objecte que s'ha de tallar es pot moure, s'ha de col·locar a l'alçada de la cintura.
- No s'ha de fer servir mai la serra de cadena per sobre de les espatlles.
- En els desplaçaments, la serra de cadena s'ha de portar apagada per evitar accidents fortuïts.
- Per tal que el desgast de l'espasa sigui uniforme, cal recordar de donar-li la volta cada dia.
- Quan s'hagi acabat la feina, s'han de desmuntar l'espasa i la cadena i s'ha de netejar i engreixar l'eina.

- Per evitar el desgast de només una banda de la fulla, cal girar l'espasa cada vegada que es faci servir.
- Setmanalment s'ha de comprovar l'estat dels amortidors de vibracions, que totes les peces estan lubricades i els filtres nets.
- També s'ha de comprovar que no hi ha esquerdes ni un desgast anormal als reblons ni a les baules de la cadena, o que està rígida.
- Quan s'hagi acabat la feina, l'espasa s'ha de protegir amb una funda rígida i desar-la al seu lloc.

Aclotadora

- Cal portar roba arrapada al cos i preferiblement de seguretat.
- Les botes han de ser de puntera i sola antilliscant, i cal portar guants de protecció.
- L'estat de la màquina cal revisar-lo abans de començar a treballar.
- S'ha de verificar que l'accelerador i el seu bloqueig es mouen amb facilitat.
- El filtre de l'aire s'ha de netejar.
- Cal comprovar la marxa del motor en funcionament i en ralenti.
- També s'ha de verificar l'estat de la broca.
- El silenciador no s'ha de tocar.
- En zones amb arrels o pedres, cal avançar amb poca pressió.
- No s'ha de tombar la màquina quan es perfori.
- Els forats de perforació s'han de tapar i assegurar.
- Quan s'hagi acabat la feina, s'ha de netejar la màquina i substituir les broques deteriorades. S'ha de controlar l'hermeticitat de la tapa de la tanca del dipòsit.
- S'han de comprovar l'estat del silenciador i del cable de la bugia.
- Com a manteniment mensual, s'ha de netejar el dipòsit de combustible, els nervis del cilindre i el filtre de l'aire, i emmagatzemar l'aparell amb el dipòsit buit.

Carretó de tractament fitosanitari

- Abans de treballar, cal comprovar el bon estat de la maquinària.
- S'ha de revisar la posició del comandament de la pressió i que el manòmetre funciona correctament.
- El filtre cal netejar-lo a fons periòdicament per evitar obturacions.
- La pistola cal verificar-la abans de treballar i tenir-la tancada abans de començar a treballar per evitar pèrdues.
- Abans d'omplir el dipòsit, cal comprovar que l'aigüera del dipòsit està tancada. S'ha de deixar un 5% del dipòsit sense omplir.
- En el cas que hi hagi un vessament, s'ha de netejar immediatament i no posar la màquina en marxa fins que no s'hagin dissipat els gasos.
- És imprescindible fer servir l'equip de protecció individual –roba de treball impermeable, botes, guants, ulleres protectores i mascareta.
- Abans de començar a treballar, cal senyalitzar la zona de treball i comprovar que no hi ha persones ni animals a la vora.
- Per desembussar l'agitador no s'ha de bufar.
- No s'ha de fumar ni beure durant la feina, o mentre es neteja o omple el dipòsit. Cal extremar les mesures higièniques.
- Quan s'acabi la feina, s'ha de netejar l'equip i buidar completament el dipòsit. S'han de netejar els filtres i comprovar-ne l'estat.
- Abans de desmarcar la maquinària, s'ha de netejar per fora.

Bufadors

- Cal comprovar el bon estat de la maquinària abans de treballar.
- Abans de començar a treballar, cal senyalitzar la zona de treball i comprovar que no hi ha persones ni animals a la vora. Per treballar, cal establir un perímetre de seguretat.
- És imprescindible fer servir l'equip de protecció individual –botes de puntera i sola antilliscant per als peus, i guants de protecció per a les mans.
- No s'ha de fumar ni beure durant la feina.

- Si la màquina s'obtura a causa d'objectes, cal parar-la i netejar-la en fred.
- S'han de fer pauses per evitar que la màquina s'escalfi excessivament.
- Abans de desar la maquinària, cal netejar-la.
- S'ha de fer un manteniment mensual de la maquinària.

Tisores manuals i neumàtiques

- Abans de treballar, s'ha de comprovar el bon estat de les eines.
- No s'ha de començar la feina sense haver senyalitzat la zona de treball i comprovar que no hi ha persones ni animals a la vora. Per treballar, s'ha d'establir un perímetre de seguretat.
- És imprescindible fer servir l'equip de protecció individual –guants, mascareta protectora... Els guants de treball són una bona eina per evitar talls i esgarrapades.
- Respecte al vestuari de treball, és recomanable fer servir pantalons llargs i sabates resistents.
- No s'han de tallar plantes que hagin estat fumigades recentment o, en tot cas, s'ha de fer amb mascareta.
- Si queden atrapades a la fulla restes de bardisses, s'ha de parar la màquina abans de treure-les.
- No s'ha de treballar mai amb les tisores per sobre l'alçada del cap. És convenient fer servir una escala.
- No s'ha de fumar ni beure durant la feina.
- Abans de desar les tisores, s'han de netejar.
- S'ha de fer un manteniment correcte de les eines.

6. Ús d'EPI

La protecció personal té per objecte interposar una última barrera entre el risc i el treballador/a mitjançant un equip que ha de fer servir aquest treballador/a.

L'art. 4.8 de la Llei 31/1995, de 8 de novembre, de prevenció de riscos laborals defineix EPI com un equip que ha de portar posat o ha de subjectar el treballador perquè el protegeixi d'un o més riscos que poden amenaçar la seva seguretat o la seva salut a la feina, i també qualsevol complement o accessori destinat a aquest efecte.

Els EPI són, doncs, elements de protecció individuals del treballador, molt estesos i utilitzats en qualsevol tipus de feina i amb un índex d'eficàcia que depèn, en gran part, que es triïn correctament i se'n faci un manteniment adequat.

En qualsevol cas, la decisió de fer servir un EPI ha d'estar precedida d'una avaluació del risc i de la justificació que no existeixen alternatives tècniques o organitzatives per a evitar-lo, segons la LPRL.

En compliment del principi de l'acció preventiva que obliga a adoptar mesures que anteposin la protecció col·lectiva a la individual, la LPRL afegeix que els EPI haurien d'utilitzar-se quan els riscos no es puguin evitar o no puguin limitar-se suficientment per mitjans tècnics de protecció col·lectiva o amb mesures, mètodes o procediments d'organització del treball.

S'exclouen de la definició d'EPI:

- La roba de treball corrent i els uniformes que no estiguin específicament destinats a protegir la salut o la integritat física del treballador.
- Els equips dels serveis de socors i salvament.
- Els equips de protecció individual dels militars, dels policies i de les persones dels serveis de manteniment de l'ordre.
- Els equips de protecció individual dels mitjans de transport per carretera.
- El material d'esport.
- El material de defensa o de dissuasió.

Taula d'EPI

Equip de protecció	Feines	Ús
Casc	Podes Treballs en bastides	Per evitar cops per caiguda d'objectes, branques...
Ulleres o pantalla	Podes Desbrossar Tales Aplicació de productes químics	Per evitar que entrin objectes o substàncies als ulls
Cascos soroll o taps auditius	Podes Tales Desbrossar Qualsevol tasca on es faci servir maquinària sorollosa	Per evitar l'efecte del soroll durant la feina
Mascareta respiratòria	Podes Aplicació de fitosanitaris o productes químics	Evitar la inhalació de partícules, substàncies tòxiques
Guants	Sempre en treballar	Per evitar talls, cops, cremades, vibracions de màquines, contacte amb productes químics, punxades...
Botes de seguretat	Sempre en treballar	Per evitar cops als peus, punxades... Per evitar forçar el turmell en els moviments
Botes d'aigua	Treballs amb aigua Sòl humit	Per evitar mullar-se els peus
Roba de treball	Sempre en treballar i adequada a les condicions climàtiques	Per evitar exposar el cos a les inclemències del temps Per cridar l'atenció amb els seus colors i reflectir la llum
Cinturó o arnès de subjecció	Sempre que es manipulin càrregues pesades	Per evitar les vibracions de les màquines Per evitar els sobreesforços
Cinturó o arnès de seguretat	Sempre que es treballi en llocs de més de dos metres d'alçada	Per evitar caigudes a diferent nivell

- Els aparells portàtils per a la detecció o senyalització dels riscos i dels factors de molèstia.

La classificació dels EPI s'estableix per categories I, II i III:

- Categoria I: equips destinats a protegir contra riscos mínims.
- Categoria II: equips destinats a protegir contra riscos de grau mitjà o elevat, però no de conseqüències mortals o irreversibles.
- Categoria III: equips destinats a protegir contra riscos de conseqüències mortals o irreversibles.

EPI de la categoria I. Pertanyen a aquesta categoria els EPI que tinguin com a finalitat protegir l'usuari de:

- Les agressions mecàniques que tinguin efectes superficials (guants de jardineria...).
- Els productes de manteniment poc nocius que tinguin efectes fàcilment reversibles (guants de protecció contra solucions detergents diluïdes...).
- Els riscos en què s'incorri durant tasques de manipulació de peces calentes que no exposin l'usuari a temperatures superiors als 50°C ni a xocs perillosos (guants, davantals d'ús professional...).
- Els agents atmosfèrics que no siguin ni excepcionals ni extrems (barrets, robes de temporada, sabates i botes...).
- Els petits xocs i vibracions que no afectin les parts vitals del cos i que no puguin provocar lesions irreversibles (barrets lleugers de protecció del cuir cabellut, guants, calçat lleuger...).
- La radiació solar (ulleres de sol).

EPI de categoria II. Tots els no inclosos a les categories I i III.

EPI de la categoria III. Són els EPI de disseny complex destinats a protegir l'usuari d'un perill mortal o que pot danyar greument i de forma irreversible la salut, que tingui un efecte immediat que no es pugui descobrir a temps.

Entren exclusivament en aquesta categoria:

- Els aparells filtrants de protecció respiratòria que protegeixen contra els aerosols sòlids i líquids o contra els gasos irritants, perillosos, tòxics o radiotòxics.
- Els aparells de protecció respiratòria completament aïllants de l'atmosfera, inclosos els destinats a la immersió.
- Els EPI que només brindin una protecció limitada en el temps contra les agressions químiques o contra les radiacions ionitzants.
- Els equips d'intervenció en ambients calorosos que tinguin uns efectes comparables als d'una temperatura de l'aire igual o superior a 100°C, amb o sense radiació d'infrarojos, flames o grans projeccions de materials en fusió.
- Els equips d'intervenció en ambients freds que tinguin uns efectes comparables als d'una temperatura de l'aire igual o inferior a -50°C.
- Els EPI destinats a protegir contra les caigudes des de certa altura.
- Els EPI destinats a protegir contra els riscos elèctrics en els treballs realitzats sota tensions perilloses o que s'utilitzin com aïllants d'alta tensió.

Una vegada seleccionats, l'empresa ha de tramitar l'adquisició dels EPI.

En aquest sentit, tenint en compte les característiques dels diferents treballs, per a facilitar la gestió, s'han diferenciat dos grups genèrics d'EPI:

- EPI d'ús individual. Es consideren EPI d'ús individual els que tenen un ús reservat en exclusiva a un únic treballador, sense que estigui previst un ús alternatiu per més d'una persona.
- EPI d'ús comú són aquells que, tot i tenir destinat un ús individual, poden ser utilitzats de forma alternativa per més d'un treballador, ateses les seves característiques i tenint en compte la naturalesa dels treballs portats a terme en cada cas. En aquest cas, si les circumstàncies exigeixen la utilització d'un EPI per més d'una persona, s'han d'adoptar les mesures necessàries perquè això no origini cap problema de salut o d'higiene als diferents usuaris.

L'art. 41 de la LPRL assenyala que els fabricants, importadors i subministradors d'EPI estan obligats a assegurar que no constitueixen una font de perill per al treballador, sempre que siguin utilitzats en les condicions, forma i per a les finalitats recomanades.

S'haurien de tenir en compte aquestes obligacions:

- Subministrar la informació que indiqui la forma correcta d'ús i manipulació, les mesures preventives i els riscos laborals que comportin tant un ús normal com els derivats del seu emmagatzematge o ocupació inadequada.
- Assegurar l'efectivitat dels EPI dels treballadors, tot subministrant la informació que indiqui el tipus de riscos que protegeixen, el nivell de protecció i la forma correcta d'utilització i manteniment.
- Proporcionar als empresaris la informació necessària perquè l'ús i la manipulació dels EPI es produeixi sense riscos per a la seguretat i la salut dels treballadors, i perquè els empresaris puguin complir les seves obligacions d'informació.

Els treballadors/es i els seus representants han de rebre la formació i la informació de les mesures que hagin d'adoptar per fer servir els EPI, de conformitat amb els articles 18 i 19 LPRL.

Segons l'article 10 del RD 773/1997, els treballadors, conforme a la seva formació i seguint les instruccions de l'empresa, hauran de:

- Utilitzar els EPI sempre que es desenvolupin les tasques pròpies del seu lloc de treball i només per a la finalitat per a què hagin estat dissenyats.
- Tenir cura dels EPI i desar-los adequadament un cop fets servir.
- Informar immediatament el superior jeràrquic directe de qualsevol defecte, anomalia o dany que s'hagi detectat a l'EPI que, a parer seu, pugui comportar una pèrdua de la seva eficàcia protectora.

La substitució i retirada dels EPI subministrats podrà ser necessària:

- Quan detectin l'existència de qualsevol tipus de defecte, anomalia o dany a l'EPI que, a parer seu, pugui comportar pèrdua de l'eficàcia protectora i en faci aconsellable la substitució.
- Quan el treballador aprecii qualsevol tipus de defecte, anomalia o dany a l'EPI que, a parer seu, pugui comportar una pèrdua de l'eficàcia protectora.
- Quan l'EPI sigui sostret o s'hagi extraviat.
- Quan s'arribi a la data de caducitat establerta al full informatiu subministrat pel fabricant juntament amb l'EPI.
- Quan s'arribi a la data que, eventualment, pugui ser establerta amb caràcter previ al lliurament dels EPI i comunicada en el moment que se subministra.

Equips de protecció individual

Els teus EPI

En general, els equips de protecció individual que haurem de fer servir genèricament per a les diverses feines de jardineria són:

— Casc de seguretat

Fer-lo servir quan treballem en zones on poden caure objectes o branques durant la poda, tant si ho fem nosaltres com si treballem en la zona que s'està executant aquesta tasca. També fer-lo servir si es treballa a la vora d'escaleres o bastides.

— Ulleres de seguretat o pantalla facial

Fer-les servir per evitar esquitxades de productes químics i projecció de partícules, quan es fan podes, es talla la gespa o es desbrossa. Sobretot els dies de vent per evitar les projeccions de partícules als ulls.

— Mascaretes

Fer-les servir durant l'aplicació de productes químics. Quan hi hagi a l'ambient pols o serradures.

- Proteccions auditives (cascos o taps)
Fer-los servir quan treballem amb maquinària sorollosa.
- Guants de seguretat
Fer-los servir per evitar riscos mecànics com cops i talls. També per evitar les vibracions de les màquines.
- Guants de seguretat per a treballs amb productes químics
Fer-los servir durant l'aplicació de fitosanitaris. També quan treballem amb superfícies calentes o que poden cremar.
- Arnès i cinturó de seguretat
Fer-los servir si fem treball vertical (podes....) a més de 2 m i sense barana.
- Maneguí antitalls
Fer-lo servir quan treballem amb maquinària de tall -per a la poda, per exemple.
- Canyelleres i davantal
Fer-los servir quan treballem amb maquinària de tall -per a la poda, per exemple.
- Calçat de seguretat amb puntera reforçada
Fer-lo servir per evitar cops als peus. També per evitar clavar-se objectes als peus, per no torçar-se el turmell i per no mullar-se els peus.

Encara que no es poden considerar pròpiament EPI, hi ha altres parts de la indumentària del personal que treballa en jardineria com la granota de feina, les botes d'aigua, la gorra o el barret per al sol, els guants de goma... i la crema protectora solar i contra picades d'insectes, que també són aconsellables tenir en compte a l'hora de protegir-se.

La roba de feina ha de ser adequada per a les condicions climàtiques del moment de treball, i per a les tasques que s'han d'executar, i ha de ser de colors adequats i reflectir la llum si treballem en zones públiques.

Hem de recordar que s'ha d'evitar menjar amb la roba de feina i amb els EPI.

Recorda que:

- Tots els EPI han de tenir el marcatge CE.
- És responsabilitat de cada treballador la conservació dels EPI, revisar-los i fer-ne un bon ús.

7. Senyalització al lloc de treball i als productes

El RD 485/1997, de senyalització de seguretat i salut en el treball, obliga l'empresari a utilitzar tota la senyalització de seguretat que, d'acord amb els resultats de l'avaluació de riscos, sigui necessària i útil per a controlar els riscos.

La finalitat de la senyalització és cridar l'atenció sobre situacions de risc d'una forma ràpida i fàcilment comprensible, però no substitueix les mesures preventives. La falta de senyalització de seguretat incrementa el risc en la mesura que priva al treballador de la més elemental informació sobre el risc i la manera d'evitar-lo.

Els treballadors i les treballadores han de rebre formació específica per a conèixer el significat dels senyals i els comportaments generals o específics que hagin d'adoptar-se en funció d'aquests senyals.

Els senyals de seguretat serveixen per informar o advertir de l'existència d'un risc o perill, de la conducta que cal seguir per evitar-lo, de la localització de sortides i elements de protecció o per indicar l'obligació de seguir una determinada conducta, etc. (RD 485/1997, art. 4.1).

La senyalització pot ser de tipus visual, acústic, olfatiu i tàctil, però els més usuals són els senyals visuals i els acústics. Ambdues senyalitzacions poden tenir caràcter provisional o permanent (RD 485/1997, art. 2.a.).

No poden substituir mai les mesures tècniques i organitzatives de protecció col·lectiva i s'hauran de fer servir quan mitjançant les mesures de protecció col·lectives no hagi estat possible eliminar els riscos o reduir-los suficientment (RD 485/1997, art. 4.2).

Una senyalització adequada sempre ha d'estar acompanyada d'una informació i formació sobre el seu significat (RD 485/1997, art. 5).

La senyalització ha de ser eficaç, per tant, cal (RD 485/1997, Annex I):

- Evitar la saturació de senyals, que pot fer perdre l'atenció.
- Evitar la interferència de senyals, perquè estiguin excessivament pròxims en l'espai o en el temps.
- Assegurar que l'emplaçament i la visibilitat o potència, si escau, són òptimes.
- Fer-ne un manteniment adequat per a garantir-ne el funcionament i un estat perfecte.

S'ha de senyalitzar qualsevol element o situació que pugui constituir un risc per a la salut o la seguretat, i especialment (RD 485/1997, art. 4.1 i Annex III):

- Llocs d'emmagatzematge de substàncies i productes perillosos.
- Recipients i canonades que continguin aquests productes.
- Llocs perillosos, obstacles i vies de circulació. Riscos específics, com radiacions ionitzants, risc biològic, risc elèctric, etc.
- Sortides d'emergència.
- Equips de lluita contra incendis.
- Maniobres perilloses i situacions d'emergència.

Classificació dels senyals:

- Senyals d'avertiment
Forma triangular.
Pictograma negre sobre fons groc, vores negres.
- Senyals de prohibició
Forma rodona.
Pictograma negre sobre fons blanc, vores i banda vermelles.
- Senyals d'obligació
Forma rodona.
Pictograma blanc sobre fons blau.
- Senyals als equips de lluita contra incendis
Forma rectangular o quadrada.
Pictograma blanc sobre fons vermell.
- Senyals de salvament o socors
Forma rectangular o quadrada.
Pictograma blanc sobre fons verd.

Respecte a l'etiquetatge de productes químics, hem de recordar els canvis que genera la nova normativa que entra en vigor a partir de l'1 de desembre de 2010 i que tindrà una aplicació obligatòria per a substàncies, i l'1 de juny de 2015 per a mescles. Cal tenir present que els nous pictogrames d'identificació de productes químics es poden fer servir des del 20 de gener del 2009 tot i que no sigui obligatori. Per a més informació, podeu consultar la bibliografia final que fa referència a aquest tema.

8. Primers auxilis al lloc de treball: actuació

Una empresa ha d'estar preparada per donar auxili immediat i adequat en cas que algun treballador/a pateixi un dany al lloc de treball.

La Llei 31/1995, de prevenció de riscos laborals, estableix en el seu article 20 l'obligatorietat per a totes les empreses d'analitzar i adoptar les mesures necessàries davant de situacions d'emergència, principalment en matèria de primers auxilis, lluita contra incendis i evacuació dels treballadors.

Aquesta obligació es tradueix a la pràctica en desenvolupar i implantar un pla d'emergència o autoprotecció. En aquest pla es defineixen el conjunt d'accions programades per a la protecció de les persones i instal·lacions davant de situacions de risc, i tractar d'evitar o disminuir-ne les conseqüències.

El pla té com objectiu aconseguir l'efectivitat dels mitjans de prevenció i protecció existents, tot garantint la seguretat de les instal·lacions i de les persones mitjançant una intervenció immediata i una possible evacuació, formant el personal, assignant responsabilitats, i preveient tots els recursos materials necessaris.

El pla d'emergència contempla les diferents hipòtesis d'emergències i el pla d'actuació per a cadascuna.

Actuació d'emergència general: PAS

L'objectiu dels primers auxilis, excepte lesions mínimes que es poden curar amb unes mesures senzilles, és evitar l'empitjorament del dany produït per un accident i contribuir que l'accidentat arribi a un centre sanitari en les millors condicions possibles.

1. No s'ha de retardar ni dificultar l'acció del personal especialitzat.
2. No s'ha d'improvisar mai.

3. Cal:

- Actuar sense perdre temps, però amb tranquil·litat.
- Neutralitzar la causa de l'accident i evitar-ne d'altres.
- Tranquil·litzar el ferit.
- Impedir aglomeracions.
- Cercar ajuda, si és necessari.

4. S'ha d'observar molt, tocar poc i decidir què cal fer.

- Valorar la situació.
- Examinar sense brusquedat el ferit o accidentat per decidir:
- Què té o pot tenir?
- Què cal fer?
- Què no hem de fer?

La paraula **PAS** està formada per les inicials de tres actuacions seqüencials per a començar a atendre l'accidentat:

P de PROTEGIR. Abans d'actuar, hem de tenir la seguretat que tant l'accidentat com nosaltres mateixos estem fora de tot perill. Per exemple, no atendre un electrocutat sense abans desconnectar el corrent causant de l'accident.

A d'AVISAR. Sempre que sigui possible avisarem els serveis sanitaris (equip mèdic, ambulància...) de l'existència de l'accident, i així activarem el Sistema d'Emergència, per a immediatament començar a socórrer mentre esperem l'ajuda.

S de SOCÓRRER. Una vegada hem protegit i avisat, procedirem a actuar sobre l'accidentat i reconeixem els seus signes vitals:

1. Consciència. Preguntarem al treballador/a accidentat/da i, si no ens respon, comprovarem si està conscient colpejant-li lleument la cara i observant si mou les parpelles. Si no respon a aquests estímuls, la persona està inconscient.
2. Respiració. Comprovarem si mou el pit i escoltarem la sortida de l'aire.
3. Pols. Col·locarem els dits índex i del mig al coll, al costat i per sota de la nou, i l'orella sobre el pit de la víctima. Si no sentim els batecs del cor és que no té pols, s'ha produït parada cardíaca.

Sempre per aquest ordre.

El ferit ha d'estar en posició lateral de seguretat: consisteix a col·locar la víctima de manera que no comprometi la columna vertebral, el coll o el crani, en una superfície plana i amb el cap de costat, per evitar possibles complicacions d'obstrucció de les vies respiratòries per vòmits o la llengua.

Actuació d'emergència segons el tipus de lesió:

Lesions per cops. Un cop és una lesió produïda per un traumatisme, amb o sense trencament de la pell.

Actuació. Cop sense trencament de pell.

- Netejar amb aigua freda o gel embolicat en un farcell pot evitar o reduir la inflor i/o els blaus.
- Cal anar a un centre sanitari: si el cop és al cap i hi ha pèrdua de coneixement, si la víctima sagna per la boca, el nas i/o les orelles, si hi ha vòmits.

Petits accidentsades

Actuació. Cop amb trencament de pell.

- Rentar-se les mans amb aigua i sabó.
- Netejar la ferida amb aigua i sabó líquid antisèptic, eixugar-la amb una gasa estèril i posar-hi antisèptic local.
- Si la ferida és una zona de fregadís, s'ha de protegir amb una gasa estèril i esparadrap de paper.
- Revisar el carnet de vacunació de la persona afectada per confirmar si té la vacuna antitetànica.

Lesions per talls i punxades. Parlem de talls i punxades quan ens trobem una lesió produïda sobre la pell per un objecte afilat o punxegut.

Actuació

- Cal netejar aquestes lesions amb aigua i sabó líquid antisèptic. Si sagnen, s'han de comprimir suaument amb una gasa estèril fins que deixin de fer-ho.
- Cal revisar el carnet de vacunacions de la persona afectada per comprovar si està al corrent de la vacuna antitetànica.

- Cal anar a un centre sanitari si el tall és fondo i calen punts de sutura, si sagna molt, si la punxada ha estat produïda per un objecte possiblement contaminat amb gèrmens patògens. En aquests casos, s'aconsella el trasllat al servei d'urgències abans de 6 hores.

Lesions per cremades. Una cremada és una lesió produïda per l'acció de calor sobre la pell. L'extensió i la profunditat de la cremada són els factors que en determinaran la gravetat.

Actuació

- Aplicar-hi aigua freda, una bona estona, fins que disminueixi el dolor. També serveix per netejar la ferida.
- Tapar la ferida amb una gasa estèril.
- Si fa molt mal, administrar un analgèsic menor com paracetamol.
- Revisar el carnet de vacunació de la persona afectada per comprovar si està al corrent de la vacuna antitetànica.
- No punxar la butllofa.
- No aplicar pomades ni similars.
- No treure la roba que hagi pogut quedar enganxada a la cremada.
- Cal anar a un centre sanitari si la cremada és extensa, profunda i fa molt mal o és a la cara o al coll. En aquests casos, s'aconsella el trasllat al servei d'urgències.

Lesions per projecció de partícules als ulls. Les lesions poden produir-se per qualsevol partícula que entri a l'ull.

Actuació

- S'ha de rentar l'ull amb aigua abundant i sense fregar-lo.
- Si és una brossa, s'ha de fer obrir l'ull i intentar que s'enganxi en tocar-la amb una gasa o amb la punta d'un mocador net.
- No fregar l'ull.
- No intentar treure un cos estrany que estigui clavat.
- No aplicar pomades ni col·liris.
- Cal anar a un centre sanitari si pensem que pot estar clavat, si afecta la capacitat visual, si l'agent és un líquid càustic (líquid correctiu, goma

d'enganxar). En aquests casos, s'aconsella el trasllat immediat al servei d'urgències, després de rentar l'ull amb molta aigua.

Lesions per picades d'animals. Les picades són lesions produïdes a la pell per l'acció directa d'un animal.

Actuació

- Retirar el fibló si queda clavat, en el cas de les picades d'abelles.
- Aplicar-hi gel o aigua freda per reduir la inflamació local. L'amoníac va bé per reduir la coïssor.
- No gratar ni lesionar les picades.
- Cal anar a un centre sanitari si les picades són molt nombroses, si sospitem que l'animal pot ser verinós, si són picades a les vies respiratòries, per exemple al paladar. En aquests casos, s'aconsella el trasllat immediat al servei d'urgències.

Lesions per torçaments, esquinços, luxacions. Un esquinç és un trencament de fibres musculars o tendinoses que es pot produir com a conseqüència d'un estirament bruscat, com per exemple un cop o un torçament.

Actuació

- Per fer disminuir el mal es pot aplicar fred local.
- No intentar mobilitzar la zona afectada.
- No fer massatges a la zona afectada.
- S'ha de traslladar el treballador a un centre sanitari.

Una luxació és quan els ossos d'una articulació surten del seu lloc. Es poden reconèixer, perquè l'articulació es deforma o perquè fa mal si s'intenta moure.

Actuació

- Immobilitzar l'articulació en la mateixa posició que ha quedat.
- No intentar mai posar els ossos a lloc, perquè es podrien lesionar altres estructures de l'articulació.
- En aquests casos, s'aconsella el trasllat immediat al servei d'urgències.

Lesions per electricitat. El pas d'un corrent elèctric pot provocar lesions de gravetat molt variable en l'organisme, que van des de lesions superficials fins a la mort instantània. L'efecte lesiu del corrent elèctric ve definit per la intensitat del corrent, la durada de la descàrrega elèctrica i la resistència del teixit al seu pas.

En els accidents produïts per corrent altern, el múscul esquelètic es tetanitza, i la víctima no pot desprendre's del contacte elèctric, i, per tant, augmenta el temps d'exposició al corrent. El corrent continu (com les bateries i el llamp), en canvi, produeix una sola contracció intensa de la musculatura esquelètica, que fa que sovint la víctima surti disparada, s'allunyi del contacte amb el corrent i disminueixi el temps d'exposició.

L'electricitat pot provocar molts tipus de lesions:

- Superficials, com cremades.
- Vasculars.
- Musculoesquelètiques.
- Cardíaques (arítmies o fins i tot aturada cardíaca).
- Neurològiques (lesions del sistema nerviós central o del perifèric).
- Respiratòries (parada respiratòria).
- Digestives (lesions del tub digestiu).

Actuació

- El personal que assisteix la víctima ha de desconnectar la font elèctrica. Mirar de separar la víctima del conductor de corrent amb eines aïllants (goma o fusta).
- Aplicar les mesures de suport vital: PAS.
- No oblidar el possible caràcter traumàtic de l'accident (possible lesió cervical).
- Cobrir amb gases estèrils les cremades.
- Traslladar el pacient a un centre hospitalari.

Trastorns per alteració de la temperatura: enrampades i esgotament causats per la calor. El cop de calor és l'efecte més comú d'aquest tipus de trastorns, sobretot si s'efectua algun tipus d'exercici intens, i es deu a un dèficit d'aigua o sal, ja sigui per ingesta insuficient o per excés de pèrdua d'aigua.

Els efectes, quan la calor dura dies, són diversos: debilitat, mals de cap, pèrdua de la gana, nàusees, vòmits i febre. A vegades, apareixen enrampades per calor, que afecten sobretot les extremitats, principalment després de fer exercici intens.

Actuació

- Cal col·locar el subjecte en repòs, en un ambient fresc, i hidratar-lo adequadament -ha de beure aigua barrejada amb sal (una culleradeta de sal per cada litre d'aigua).
- Síncope causada per la calor: és una pèrdua de consciència brusca i generalment de durada breu, a vegades precedida de marejos, nàusees o cefalea. L'individu presenta hipotensió i taquicàrdia, la pell pàl·lida, freda i amarada de suor. La consciència es recupera ràpidament i espontàniament, n'hi ha prou d'enretirar el subjecte de la font de calor i col·locar-lo en posició de decúbit supí (de panxa enlaire) amb les cames una mica elevades.
- Insolació o cop de calor, cop de sol o febre elevada causada per la calor. És el més greu dels efectes nocius de la calor, i no necessàriament va precedida d'altres alteracions. Hi estan especialment predisposats els treballadors més grans, els diabètics, cardiòpates i persones amb malalties cròniques...
- No és requisit necessari l'exposició directa al sol, però sí que ho és a la calor. L'exercici físic intens i l'excés de roba són dos dels factors que hi predisposen.
- Pot iniciar-se de forma brusca amb convulsions, estupor o coma. Ocasionalment, aquest quadre pot venir precedit de mal de cap, marejos, nàusees, molèsties abdominals, respiració ràpida i confusió. Es tracta d'una urgència mèdica real, s'ha de portar el malalt com més aviat millor a l'hospital i mirar de mantenir-lo fresc (cobert amb tovalloles fredes i humides i ventilat).
- Si el trasllat es demora, cal fer baixar ràpidament la temperatura del cos. Per fer-ho, s'ha d'introduir el subjecte en una banyera amb aigua freda. Si això no és possible, caldrà cobrir-lo amb tovalloles humides i fredes, sota un ventilador. Una vegada a l'hospital, requerirà mesures específiques en funció del seu estat. En cap cas no se li han de subministrar ni begudes gelades ni begudes alcohòliques.

Hemorràgies. Una hemorràgia és la sortida de sang a l'exterior causada pel trencament accidental o espontani d'un vas sanguini.

Les hemorràgies es poden classificar d'acord amb diferents paràmetres:

- Segons el temps que es produeixen:
AGUDA (puntual) o CRÒNICA.
- Segons el sistema sanguini afectat:
ARTERIAL. Sang de color vermell brillant que surt a l'exterior a pressió coincidint amb el batec cardíac.
VENOSA. Sang més fosca que brolla de forma contínua.
CAPIL·LAR. Es caracteritza pel degoteig generalitzat de forma contínua, de forma més lenta que les dues anteriors.
- Segons la seva localització:
EXTERNA. La sang emana a l'exterior, i aquesta circumstància facilita la valoració de la gravetat i quantia de l'hemorràgia.
INTERNA. La sang surt a les cavitats internes de l'organisme. Sovint és difícil de detectar, perquè pot passar desapercebuda fins que provoca un trastorn general.

La sistematologia i la gravetat de l'hemorràgia depèn de diversos factors: edat de l'afectat, constitució, quantitat i rapidesa de la pèrdua de sang.

El xoc hipovolèmic és un estat clínic en el qual la quantitat de sang que arriba a les cèl·lules és insuficient o inadequat per poder dur a terme la seva funció normal. L'organisme no pot compensar una pèrdua sobtada de sang superior al 10% del volum total (adult: 600 ml) i el treballador afectat presenta un quadre de pal·lidesa, suor freda i enganxosa, respiració ràpida i superficial, pols feble i ràpid, augment de la freqüència cardíaca, tensió arterial baixa, i entra progressivament en estat de xoc. Pot arribar a morir.

Actuació:

- Hemorràgies externes:
 - Assegurar la permeabilitat de les vies aèries.
 - Valoració de respiració i circulació.

- Posar el pacient al llit i treure-li o tallar la roba per poder identificar la zona de l'hemorràgia.
- Cobrir la ferida amb un apòsit estèril –si no en tenim, un mocador, un llençol net...– amb pressió ferma i directa sobre l'àrea sagnant.
- Fixar els apòsits i immobilitzar l'extremitat afectada per controlar la pèrdua de sang –si l'hemorràgia no s'atura, sense treure el primer apòsit, en col·locarem un altre a sobre i tornarem a comprimir.
- Elevar la zona danyada perquè cessi l'hemorràgia venosa i capil·lar si la ferida està situada en un membre.
- Si no cedeix l'hemorràgia i el procés anterior no és suficient, cal aplicar pressió externa sobre uns punts determinats per a col·lapsar l'artèria principal proximalment i així aconseguir disminuir la velocitat de sagnat.
- Hemorràgies internes
 - Assegurar la permeabilitat de les vies aèries.
 - Valorar la respiració i la circulació.
 - Tranquil·litzar el pacient.
 - Prevenir o tractar el xoc hemorràgic.
 - Trasllat urgent a un centre sanitari, en posició antixoc (estirat horitzontal amb els peus lleugerament elevats), vigilant les constants vitals.
 - Evitar que la víctima perdi calor.
- Hemorràgies per orificis naturals (orella, nas, boca...)
 - Sortida de sang per l'orella
 - Col·locar el pacient en posició lateral de seguretat sobre el costat.
 - Sortida de sang pel nas
 - Repòs amb el cos lleugerament inclinat cap endavant amb la boca oberta per a expulsar la sang.
 - Aplicar fred al nas.
 - Oprimir suaument sobre ambdues ales nasals durant 5-15 minuts.
 - No mocar-se.
 - Obturar amb cotó.
 - No manipular el nas.
 - Trasllat al servei mèdic.

- Sortida de sang per la boca procedent de l'aparell respiratori; sang vermella barrejada amb esput
 - Confirmar-la, veure-la. Comprovar que la sang procedeix de la via respiratòria, no de l'aparell digestiu, surt amb la tos, no amb el vòmit.
 - Quantificar la quantitat (si és possible).
 - Trasllat en posició horitzontal amb el tronc lleugerament elevat per a evitar l'asfíxia. Si està inconscient, trasllat en posició lateral de seguretat.
 - Repòs absolut.
- Sortida de sang per la boca procedent de l'aparell digestiu; vòmits barrejats amb sang digerida (similar a pòsits de cafè)
 - Repòs absolut, evitar excitació.
 - No administrar cap tipus d'ingesta.
 - Trasllat en posició horitzontal semiincorporat. Si no està conscient, en posició lateral de seguretat.

Intoxicació. Intoxicació és la reacció de l'organisme davant l'entrada de qualsevol substància tòxica que causa lesió o malaltia i, a vegades, la mort. El grau de toxicitat depèn de l'edat, el sexe, l'estat de nutrició, de les vies de penetració i sobretot del tipus i concentració del tòxic.

Un tòxic és qualsevol substància sòlida, líquida o gasosa que, en una concentració determinada, pot danyar els éssers vius. Els tòxics poden ser molt variats; els trobem en plantes, animals, en gasos naturals i artificials, en substàncies químiques...

Actuació. En general, si se sospita que algú està intoxicat, tractar d'esbrinar el tipus de tòxic, la via de penetració i el temps transcorregut.

- Revisar el lloc per esbrinar què ha passat i evitar més riscos.
- Allunyar la víctima de la font d'enverinament, si és necessari.
- Revisar l'estat de consciència i verificar si la víctima respira i si té pols.
- Si la víctima està conscient, fer-li preguntes per obtenir més informació.
- Afluixar la roba, però mantenir la víctima abrigada.
- Si presenta cremades als llavis o a la boca, aplicar-hi força aigua freda.
- Si presenta vòmits, recollir-ne una mostra per poder analitzar-los.

- Mantenir les vies respiratòries lliures de secrecions.
- Col·locar el ferit en posició de seguretat per evitar que el verí vomitat sigui ingerit novament o passi a les vies respiratòries.
- Buscar i portar els recipients que estiguin a prop de la víctima al centre de salut, per analitzar-ne el contingut. Generalment, a la vora de la víctima hi haurà el recipient que conté la substància tòxica.
- Traslladar la víctima tan aviat com sigui possible a un centre assistencial.

Intoxicació per ingestió del tòxic. Ingestió d'una substància càustica que pot originar lesions a la boca, la faringe i l'èsofag.

Actuació

- Identificar el producte tòxic.
- Cal vigilar les constants vitals i l'estat de consciència. Si no respira, aplicar «suport vital bàsic i reanimació cardiopulmonar».
- NO provocar el vòmit. Un tòxic fort que produeixi cremades a la gola quan entri, també farà mal quan surti.
- Si la persona vomita, buidar les vies respiratòries de vòmit. Embolicar un tros de roba als dits de la mà abans de netejar la boca i la gola. Si la persona ha estat malalta a causa de la ingestió de part d'una planta, guardar el vòmit. Això pot ajudar els experts a identificar el tipus de medicament que es pot utilitzar per a neutralitzar el tòxic.
- No prendre llet.
- Si el tòxic ha esquitxat la roba de la víctima, treure-li i rentar-li la pell amb aigua.
- Cal anar a un centre sanitari sempre. En aquests casos, s'aconsella el trasllat immediat al servei d'urgències.
Centre d'Informació Toxicològica, tel. 93 317 44 00 / 91 562 04 20
- NO administrar res per via oral a una persona inconscient.
- NO intentar neutralitzar el tòxic amb suc de llimona, vinagre o qualsevol altra substància, tret que així ho indiqui el personal del Centre de Toxicologia o un metge.
- NO esperar que es presentin els símptomes si hi ha la sospita d'intoxicació.

Intoxicació per inhalació del tòxic

Actuació

- Abans de contactar amb el servei d'emergència, determinar la informació següent: edat, pes i estat del treballador/a. Nom del producte (amb els seus ingredients i concentració, si se saben). Hora que va ser ingerit. Quantitat ingerida.
- Demanar ajuda mèdica d'emergència. Centre d'Informació Toxicològica, tel. 93 317 44 00 / 91 562 04 20
- No intentar d'auxiliar mai una persona sense abans notificar-ho.
- Rescatar la persona del perill de gasos, vapors o fum, si és segur fer-ho. I obrir les finestres i portes perquè surtin els vapors.
- Respirar aire fresc profundament diverses vegades i després contenir la respiració en entrar al lloc de l'accident.
- Col·locar-se un tros de roba mullat sobre el nas i la boca.
- No encendre llumins ni fer servir encenedors per evitar la combustió.
- Després de rescatar la persona del perill, examinar i vigilar les seves vies respiratòries, la respiració i el pols. Si és necessari, començar a fer la respiració boca a boca.
- Si hi ha vòmits, s'han de buidar les vies respiratòries. Embolicar un tros de roba al voltant dels dits abans de netejar la boca i la gola.
- Encara que la persona sembli que està bé, s'ha de buscar ajuda mèdica.

Ennuegaments. Presència d'un cos estrany a la gola que pot impedir el pas de la saliva o la respiració.

Actuació

- Si la persona afectada respira, se l'ha d'animar a tossir. No s'ha de fer res més.
- Si la persona afectada mostra senyals de fatiga o deixa de tossir o respirar, convé començar amb 5 cops a l'esquena amb el palmell de la mà, ben forts entre les dues espatlles.
- Si els cops a l'esquena fallen, cal començar a efectuar la maniobra de Heimlich.
- NO s'ha d'intentar treure-li el cos estrany amb la mà.

- Cal anar a un centre sanitari si el cos estrany no s'expulsa i la persona afectada presenta dificultats de respiració.
- Intentar fer la maniobra de Heimlich, sense perdre temps.

Si la persona afectada està conscient:

1. El/la socorrista s'ha de situar al seu darrere i encerclar-li la cintura amb els dos braços.
2. Assegurar-se que la persona està inclinada endavant, per tal que quan el cos estrany responsable de l'obstrucció es mogui, pugui sortir per la boca en lloc d'introduir-se més endins de la via aèria.
3. En aquesta posició, ha de col·locar un puny entre el melic i l'estèrnum de la persona afectada i agafar-se'l amb l'altra mà.
4. A continuació, ha de fer compressions ràpides cap endins i cap amunt, amb la qual cosa es pretén incrementar bruscament la pressió a la via aèria per tal de fer saltar el cos que està obstruint el pas de l'aire a la via respiratòria.
5. Si l'obstrucció no se soluciona, cal tornar a comprovar la boca de la persona per buscar-hi algun altre objecte que pugui ser agafat amb el dit i continuar alternant cinc cops a l'esquena amb cinc compressions abdominals.

Si la persona està inconscient:

1. Cal treure qualsevol objecte visible de la boca.
2. S'ha de posar la persona de panxa enlaire i efectuar maniobres de reanimació cardiopulmonar. Convé anar comprovant si es veu algun objecte a dins de la boca.

Telèfon d'emergències 112

Telèfons d'emergències sanitàries

Telèfon d'emergència sanitària **061**

Centre Nacional de Toxicologia **91 562 04 20**

Servei antiràbic de l'Hospital del Mar de Barcelona: Tel. **93 248 3163**

Altres telèfons d'interès

Sanitat Respon 24 hores **902 111 444**

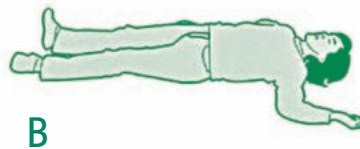
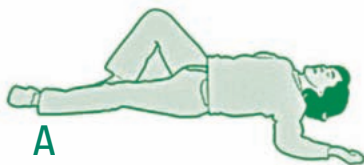
Servei Català de la Salut **93 403 85 85**

Institut Català de la Salut **93 482 41 00**

Posició lateral de seguretat

És la posició amb què posaríem una persona que està inconscient, però que respira, per tal de garantir les vies respiratòries lliures. Quan una persona està inconscient, es produeix una relaxació de les estructures de la base de la llengua que podrien obstruir la via aèria, de la mateixa manera que si es produís un vòmit també podria comprometre la ventilació.

1. Agenolla't al costat de la persona inconscient i assegura't que les dues cames estan estirades.
2. S'ha de col·locar el braç de la persona inconscient més pròxim al socorrista fent angle recte amb el cos de la persona socorrista, amb el colze flexionat i el palmell de la mà mirant amunt.
3. Creuar el braç de la persona inconscient per sobre del seu pit, amb el dors de la mà contra la galta més propera a la persona socorrista.
4. Amb l'altra mà agafa la cama més allunyada de la persona socorrista justament per sota del genoll i aixeca-la tot mantenint el peu tocant a terra. Estira aquesta cama tot fent rodar la persona afectada per tal de posar-la de costat.
5. Col·loca la cama de sobre de manera que tant el maluc com els genolls estiguin flexionats en angle recte.
6. Inclina cap a enrere el cap per assegurar que la via aèria estarà oberta.
7. Comprova regularment la respiració.

9. Actuacions a l'empresa: el delegat de prevenció

Com ja sabem, els delegats/des de prevenció són els representants dels treballadors/es amb funcions específiques en matèria de prevenció de riscos laborals a l'empresa.

Els drets de participació i consulta que la llei reconeix als treballadors/es s'exerceixen, en general, a través d'aquests delegats/des, que, a més a més, tenen una funció de vigilància i control sobre el compliment de la normativa de prevenció per part de l'empresari.

Els delegats/des de prevenció constitueixen la representació dels treballadors en matèria de salut laboral en totes les empreses amb més de 5 treballadors/es.

Tret que per conveni s'acordi un altre sistema, els delegats/des de personal i els membres del comitè d'empresa són els encarregats d'escollir els delegats/des de prevenció d'entre els seus membres. El nombre de delegats/des pot variar segons la mida de l'empresa.

Per poder exercir les funcions representatives, el delegat/da de prevenció ha de reunir informació sobre els riscos de la seva empresa. I buscar, si ho necessita, suport i assessorament al nostre sindicat a través de la Secretaria de Política Sindical i Salut Laboral on el nostre equip tècnic li oferirà assessorament, informació i suport a les accions com a delegats/des.

Funcions dels delegats/des

Els delegats/des de prevenció tenen atribuïts tot un seguit de funcions, i a més, a les empreses amb menys de 50 treballadors/es assumeixen les funcions que la llei atribueix als comitès de seguretat i salut (LPRL art. 36.1).

- Inspecció. Visitar els llocs de treball i comunicar-se amb els treballadors/es per a vigilar i controlar les condicions de treball, així com acompanyar els tècnics de prevenció i els inspectors de treball en les seves visites a l'empresa

(LPRL art. 36.2.i i 36.2.a). Quan concorrin diverses empreses en un mateix centre de treball, els delegats/des de prevenció de l'empresa titular podran acompanyar els inspectors de treball i fer visites, establir comunicació amb els delegats de prevenció de les altres empreses o, si no existeix aquesta figura, amb els treballadors, en els termes referits a la coordinació empresarial (RD 171/2004, art.15.3).

- Informació. Rebre la informació i la documentació que l'empresari ha de disposar obligatòriament (pla de prevenció, avaluació de riscos i planificació de l'activitat preventiva, resultats dels controls periòdics i estadístiques de la vigilància de la salut dels treballadors/es, relació d'accidents de treball o malalties professionals que hagin causat una incapacitat laboral superior a un dia). A més, han de ser informats de la incorporació de treballadors/as d'empreses de treball temporal per a estendre a aquests treballadors la seva tasca de protecció, i quan es concerti un contracte de prestació d'obres o serveis entre empreses. En relació amb el servei de prevenció, tenen dret a ser informats de la memòria i programació anual de les seves activitats així com als informes de les auditories. La Inspecció de Treball ha d'informar també de les seves actuacions als delegats/des de prevenció i dels requeriments formulats a l'empresari.
- Assessorament. Segons la llei, la funció dels serveis de prevenció és la d'assessorar tant a l'empresari com als treballadors/es i als seus representants, per tant, els delegats/des de prevenció han de poder acudir a aquests serveis per a sol·licitar assistència tècnica (LPRL art. 31.2).
- Consulta. L'empresari haurà de consultar, amb la deguda antelació, qualsevol acció que pugui repercutir significativament en la salut dels treballadors/es i específicament totes les decisions relatives a (LPRL art. 36.1.c i 33 / RSP art. 1.2,3.2 i 16.2) (Organització del treball i introducció de noves tecnologies. Organització del sistema i plans de prevenció. Modalitat del servei de prevenció i concertació de l'activitat preventiva. Procediment d'avaluació de riscos a utilitzar en l'empresa. Pla de seguiment i control de les mesures preventives. Tipus de proves de vigilància de la salut. Designació de treballadors/es encarregats de les mesures d'emergència Procediments d'informació als treballadors/es. Elaboració de la documentació obligatòria sobre salut i seguretat. Projecte i organització de la formació en matèria preventiva)

- Proposta. Poden formular propostes a l'empresari i al comitè de Seguretat i Salut, recaptar l'adopció de mesures de prevenció i de millora dels nivells de seguretat i salut. La decisió negativa de l'empresari a aquestes propostes haurà de ser motivada (LPRL art. 36.). Aquest dret es reconeix igualment en els casos de concurrència de diverses empreses en un mateix centre de treball quant a la coordinació d'activitats preventives.
- Coordinació. En cas de subcontractes, es podran celebrar reunions conjuntes de delegats/des de prevenció i empresaris de les empreses que concorren en un mateix centre de treball, així com qualsevol altra mesura d'actuació coordinada amb vista a l'organització conjunta de la prevenció (LPRL art. 39.3).
- Denúncia. Acudir a la Inspecció de Treball quan considerin que les mesures adoptades per l'empresari no són suficients per a garantir la salut i la seguretat en el treball (LPRL art. 40.1).
- Paralització de treballs. En cas de risc greu i imminent, els delegats de prevenció poden acordar la paralització de treballs, per majoria dels seus membres, quan no sigui possible reunir amb la urgència necessària l'òrgan de representació del personal (LPRL art. 36. i 21.). També han de paralitzar el treball en cas d'accident mortal o greu.

Actuació del delegat/da

La feina del delegat de prevenció no és fàcil a l'empresa. Seguir unes pautes de tasques pot ajudar-nos a l'hora d'actuar:

1. Defineix el problema. De quin problema es tracta? Quines són les circumstàncies que l'envolten? Les conseqüències?
2. Parla amb les persones afectades. Els treballadors i treballadores coneixen el problema i tenen el dret a parlar en primera persona de què els passa per assegurar-se que els seus punts de vista es tenen en compte.
3. Recopila tota la informació possible sobre el problema. Exigeix tota la informació necessària a l'empresa per poder fer-te una idea de l'abast del problema. Recopila informacions tècniques o legals o sol·licita assessorament extern a l'empresa, adreça't al nostre sindicat i assessora't a l'Oficina Tècnica de Prevenció de Riscos Laborals.

4. Inspecciona el lloc de treball. La visita al lloc de treball et permetrà comprovar sobre el terreny les condicions concretes que generen el risc.
5. Implica la resta de companys i fomenta'n la participació.
6. Proposa solucions. A més a més de la possibilitat de denunciar i reclamar, hem de ser capaços de proposar solucions. Si amb tota la informació obtinguda encara no estem en condicions de proposar mesures per a solucionar el problema, busca l'assessorament adequat.
7. Negocia. La prevenció sempre acaba essent objecte de negociació, tot buscant un compromís per part de l'empresa i dels treballadors.
8. Fes seguiment dels acords. Tan important és plantejar els problemes, proposar millores i arribar a acords sobre mesures, com assegurar-se que es posen en pràctica i donen resultats positius. Cal vigilar els terminis, comprovar l'aplicació de les mesures i controlar-ne l'eficàcia.

Actuació del delgat/da en cas d'accident greu o mortal

En el moment de l'accident greu o mortal, com a delegat de prevenció has de:

- Paralitzar immediatament l'activitat.
- Assabentar-ne els responsables de l'empresa i els representants sindicals.
- Constatar que s'avisava l'autoritat laboral pertinent.
- Procurar que l'escenari de l'accident romanguí intacte fins a la intervenció de la policia o del jutge en cas de mort, i perquè es puguin recollir les dades per a la investigació d'accidents.

10. Vocabulari

Avaluació de riscos. Procés per obtenir la informació necessària perquè l'organització estigui en condicions de prendre una decisió apropiada sobre l'oportunitat d'adoptar accions preventives i, en aquest cas, sobre el tipus d'accions.

Accident de treball. Lesió corporal que pateix el treballador com a conseqüència de la seva activitat professional laboral que efectua per compte d'altri.

Acció preventiva. Acció presa o que s'ha de prendre per a eliminar els riscos identificats en un determinat lloc de treball.

Activitat preventiva. Activitat que segons la Llei ha de formar part de la gestió empresarial amb la finalitat d'evitar o adoptar mesures de control per impedir que es produeixin danys a la salut dels treballadors.

Agent contaminant. Agent de naturalesa física, química o biològica que és present en l'ambient laboral i pot provocar, en funció de les característiques d'exposició, efectes nocius en la salut dels treballadors.

Antitranspirant. Producte químic que disminueix o elimina la transpiració de les plantes. Utilitzat principalment per evitar la deshidratació durant l'arrelament d'esqueixos i el trasplantament d'arbres i arbustos.

Baixa laboral (incapacitat temporal per contingències professionals). És la situació de baixa deguda a un accident laboral o a una malaltia professional.

Calçat de seguretat. Equip de protecció individual per preservar la integritat dels peus i les cames dels treballadors. Existeixen diferents prestacions i dissenys en funció dels requeriments i les condicions de treball.

Càrrega. Qualsevol objecte susceptible de ser mogut. Es consideren també càrregues els materials que es manipulen per mitjà mecànic, però que requereixen també l'esforç humà per a moure'ls o col·locar-los en la seva posició definitiva.

Càrrega física. Esforç fisiològic exigint al treballador en el desenvolupament de la seva activitat al llarg de la jornada de treball.

Cancerigen. Substància o preparat que per inhalació, ingestió o penetració cutània, pot produir càncer o augmentar-ne la freqüència.

Càvec. Eina que serveix per remoure la terra i plantar plantes una mica grosses.

Comitè de seguretat i salut. El comitè de seguretat i salut és l'òrgan paritari i col·legiat de participació destinat a la consulta regular i periòdica de les actuacions de l'empresa en matèria de prevenció de riscos. El comitè està format pels delegats de prevenció, d'una banda, i per l'empresari i/o els seus representants, en nombre igual al dels delegats de prevenció, de l'altra.

Condicció de treball. Característica d'un lloc de treball amb influència significativa en la generació de riscos per a la seguretat i la salut del treballador.

Control de riscos. Mitjançant la informació obtinguda en l'avaluació de riscos, és el procés de presa de decisió per a tractar-los i/o reduir-los, per a implantar les mesures correctores, exigir-ne el compliment i avaluar-ne periòdicament l'eficàcia.

Consulta i participació dels treballadors. Drets bàsics i irrenunciables dels treballadors en matèria de seguretat i salut en el treball, l'exercici efectiu del qual ha de ser adequadament garantit per l'empresari (dotant de les vies oportunes, perquè els treballadors puguin contribuir amb les seves opinions a la millora de les condicions preventives de l'empresa).

Conveni col·lectiu. Acord sobre les condicions generals de treball entre treballadors o els seus representants i l'empresari o els seus representants.

Danys derivats del treball. El conjunt de malalties, patologies o lesions patides amb motiu de la feina.

Delegat de personal. És el representant dels treballadors a les empreses o centres de treball de menys de 50 treballadors. Les seves competències en matèria de prevenció són les mateixes que té el comitè d'empresa.

Delegat/da de prevenció. Representant dels treballadors amb funcions específiques en matèria de prevenció de riscos en el treball.

Ergonomia. Disciplina bàsica de la prevenció de riscos laborals que tracta de l'adaptació dels llocs de treball a les condicions psicofísiques dels treballadors.

Escombria de jardineria. Eina que serveix per netejar les fulles o la gespa acabada de segar.

Esmena. Millora de les condicions fisicoquímiques del sòl amb materials que n'afavoreixen la fertilitat, l'aireig, el drenatge o la retenció d'humitat.

Equip de treball. Qualsevol màquina, aparell, instrument o instal·lació utilitzada a la feina.

Equip de protecció individual. Qualsevol equip que ha de portar o subjectar el treballador, perquè el protegeixi d'un o més riscos que puguin amenaçar la seva seguretat i salut a la feina, així com qualsevol complement o accessori destinat a aquest efecte.

Factors de risc. Aquells elements que quan són presents a les condicions de treball poden ocasionar un detriment de la salut o seguretat dels treballadors.

Fertirrigació. Adobament en què s'apliquen nutrients dissolts en l'aigua de reg.

Fitosanitari. Substància química per combatre malures i plagues.

Frases de seguretat/frases R. Frases que expressen els riscos específics atribuïts a les substàncies perilloses.

Guants de seguretat. Equip de protecció individual amb el qual es pretén preservar la integritat de les mans del treballador. Existeixen diferents prestacions i dissenys en funció de les necessitats del treball.

Higiene industrial. Tècnica preventiva que pretén millorar les condicions ambientals del treballador quan desenvolupa la seva feina per garantir la seva salut.

Inspecció de Treball. Organisme encarregat de la vigilància i control del compliment de la normativa en prevenció de riscos laborals.

INSHT. Institut Nacional de Seguretat i Higiene en el Treball. És l'òrgan científic tècnic especialitzat de l'Administració General de l'Estat que té com a missió l'anàlisi i l'estudi de les condicions de seguretat i salut en el treball així com la seva promoció i suport a la millora.

IT (incapacitat temporal). La situació de baixa per accident laboral, malaltia professional o malaltia comuna, o accident no laboral.

Llei de prevenció de riscos laborals. Norma bàsica que pretén ser el pilar fonamental i el marc general de les accions preventives en matèria de seguretat i salut dels treballadors, Llei 31/1995, de 8 de novembre, BOE 10.11.95.

Lloc de treball. Àrea del centre de treball, edificada o no, en la qual els treballadors han de romandre o en la qual poden accedir per a la seva activitat professional.

Manipulació manual de càrregues. Qualsevol operació de transport o subjecció d'una càrrega per part d'un o més treballadors -aixecar, col·locar, empènyer, arrossegar o desplaçar, que per les seves característiques o condicions inadequades comporti riscos.

Malaltia derivada de la feina. Dany o alteració de la salut causats per les condicions físiques, químiques i biològiques presents en l'ambient de treball.

Mútua d'accidents de treball. MATEPPS. Són associacions d'empresaris. No tenen ànim de lucre. Els serveis o prestacions que ofereixen són: l'assistència sanitària des del mateix moment de l'accident o el reconeixement de la malaltia professional –fins a la recuperació de l'accidentat– dels treballadors/es per compte d'altri i de les empreses que estiguin associades a la mútua.

Les prestacions econòmiques des de l'endemà de l'accident fins a l'alta per curació en el període d'incapacitat temporal, i les prestacions econòmiques per invalidesa (incapacitat permanent, mort i supervivència).

Serveis socials d'higiene i seguretat en el treball, medicina preventiva, recuperació d'invalidesa i prestacions assistencials.

La prestació econòmica i el control de la incapacitat temporal derivada de contingències comunes dels treballadors de les seves empreses associades.

Perill. Propietat o actitud intrínseca d'una cosa per ocasionar danys.

Pla d'emergència. Conjunt de mesures que s'han d'aplicar abans, durant i després, quan es presenta un desastre com a resposta al seu impacte.

Planificació de prevenció. Activitats que estableixen els objectius i les especificacions necessàries per a desenvolupar l'acció preventiva i per a l'aplicació dels elements del sistema de gestió de la prevenció de riscos laborals.

Plantador. Eina que serveix per plantar les plantes més petites.

Perill. Font o situació amb capacitat de dany en termes de lesions, danys a la propietat, danys al medi ambient o una combinació d'ambdós.

Pla d'emergència. Conjunt de mesures que ha d'adoptar l'empresari per a plantar cara a situacions d'emergència, en matèria de primers auxilis, lluita contra incendis i evacuació dels treballadors.

Prevenió. Conjunt d'activitats o mesures adoptades o previstes en totes les fases d'activitat de l'organització a fi d'evitar o disminuir els riscos derivats del treball.

Primers auxilis. Conjunt d'actuacions, tractaments i accions d'emergència que es presten a un treballador de forma immediata i provisional en cas d'accident o malaltia, abans de disposar d'atenció mèdica completa.

Proteccions. Tècnica d'actuació sobre les conseqüències perjudicials que un perill pot produir sobre un individu, col·lectiu o entorn, i provocar danys. Parlem de proteccions col·lectives en referir-nos al conjunt de sistemes o mesures que tenen per objectiu preservar la integritat i la salut d'un grup o de tots els treballadors (sistemes d'extracció, xarxes, senyalització de perill...). Les proteccions individuals o EPI són el conjunt de sistemes o mesures per aquells riscos que no s'han pogut eliminar de manera col·lectiva i que determinats treballadors poden necessitar en un moment determinat per preservar la seva salut (guants, botes de seguretat, mascaretes...).

Psicosociologia. Ciència que estudia la conducta dels treballadors en l'àmbit laboral i tracta els danys psicològics que pot patir una persona en l'entorn de treball.

Rasclat. Eina que serveix per anivellar la terra, treure les pedres i deixar el jardí en condicions de sembra.

Reg automàtic. Instal·lació de reg fix que té programats el temps o el cabal de reg dels sectors que es volen regar.

Reg gota a gota. Reg localitzat consistent a distribuir l'aigua amb poca pressió mitjançant degotadors.

Reg per aspersió. Reg consistent a escampar l'aigua en forma de pluja mitjançant aspersors.

Reg per capil·laritat. Reg en què l'aigua se subministra a les plantes per sota i arriba a les arrels per capil·laritat.

Risc. Combinació de la freqüència o probabilitat que puguin derivar-se de la materialització d'un perill.

Salut laboral. Estat del benestar físic, mental i social complet i no només l'absència de dany o dolor.

Sauló. Material sorrenc poc consistent que resulta de la descomposició del granit o de matèries semblants. Es fa servir sovint per fer camins o com a esmena de sòls.

Seguretat a la feina. Branca de la prevenció de riscos laborals que tracta d'identificar i anul·lar o disminuir les causes materials dels accidents, malalties i danys a la salut, i que posen en perill la integritat dels treballadors.

Sembra. Operació consistent a escampar les llavors d'una planta en un terreny o substrat convenientment preparats i esmenats per afavorir la germinació.

Senyalització. Senyalització que, referida a un objecte, activitat o situació determinada, proporcioni una indicació o una obligació relativa a la seguretat i salut dels treballadors, mitjançant un senyal, panell, color, senyal lluminós acústic, comunicació verbal o gestual (RD 485/97 de senyalització dels llocs de treball).

Servei de prevenció (SP). Conjunt de mitjans humans i materials necessaris per a la realització d'activitats preventives per garantir l'adequada protecció de la seguretat i salut dels treballadors, assessorar i assistir l'empresari, els treballadors i els seus representants. El servei de prevenció pot ser propi o extern (si és extern a l'empresa, contractat).

Sistema de drenatge. Instal·lació feta per assegurar el drenatge de l'aigua del sòl.

Sòl. Capa superficial de la terra amb una estructura i unes característiques físiques i químiques determinades que permeten el desenvolupament dels vegetals.

Substrat. Material sòlid, natural o artificial i de degradació lenta o nul·la, que, sol o barrejat i posat a dins d'un contenidor, permet l'establiment de l'aparell radicular i el suport de la planta.

Tallagespa. Màquina que serveix per tallar la gespa del jardí.

Tècnic de prevenció. Personal que, després de cursar amb satisfacció els programes establerts al Reglament de Serveis de Prevenció, se li reconeix la facultat d'exercir funcions preventives. Existeixen tres nivells: bàsic, intermedi i superior.

Tisores de podar. És una eina que es fa servir amb una mà i que serveix per donar forma a la planta.

Tisores de retallar. Eina que es fa servir per donar forma a les tanques.

Toxicitat. Mesura el grau tòxic o verinós d'alguns elements. La toxicitat pot referir-se a aquest efecte sobre un organisme complet, com un ésser humà, un bacteri o fins i tot una planta... Hi ha tres tipus d'entitats tòxiques: substàncies químiques, biològiques i físiques.

Vigilància de la salut. Tècnica preventiva en el marc de la medicina del treball que s'ocupa de controlar periòdicament l'estat de salut dels treballadors, mitjançant la pràctica de reconeixements mèdics específics i selectius en funció dels riscos inherents a cada lloc de treball. Aquests reconeixements, de caràcter voluntari en general, han de respectar en tot moment el dret a la intimitat i a la dignitat de la persona i a la confidencialitat de la informació.

11. Normativa aplicable

General

- **Reial Decret Legislatiu 1/1995**, de 24 de març, pel qual s'aprova el text refós de la Llei de l'Estatut dels treballadors.
- **Llei 31/1995**, de 8 de novembre, de prevenció de riscos laborals.
- **Reial Decret 39/1997**, de 17 de gener, pel qual s'aprova el Reglament dels Serveis de Prevenció.
- **Llei 25/2009**, de 22 de desembre, de modificació de diverses lleis per a la seva adaptació a la Llei sobre el lliure accés a les activitats de serveis i el seu exercici.
- **Reial Decret 337/2010**, de 19 de març, pel qual es modifiquen el Reial decret 39/1997, de 17 de gener, pel qual s'aprova el Reglament dels Serveis de Prevenció; el Reial decret 1109/2007, de 24 d'agost, pel qual es desplega la Llei 32/2006, de 18 d'octubre, reguladora de la subcontractació en el sector de la construcció i el Reial decret 1627/1997, de 24 d'octubre, pel qual s'estableixen disposicions mínimes de seguretat i salut en obres de construcció.
- **Reial Decret 171/2004**, de 30 de gener, pel qual es desplega l'article 24 de la Llei 31/1995, de 8 de novembre, de prevenció de riscos laborals, en matèria de coordinació d'activitats empresarials.

Riscos específics

Seguretat

- **Reial Decret 486/1997**, de 14 d'abril, pel qual s'estableixen les disposicions mínimes de seguretat i salut en els llocs de treball.
- **Reial Decret 614/2001**, de 8 de juny, sobre disposicions mínimes per a la protecció de la salut i la seguretat dels treballadors davant del risc elèctric.
- **Reial Decret 485/1997**, de 14 d'abril, sobre disposicions mínimes en matèria de senyalització de seguretat i salut en el treball.
- **Reial Decret 773/1997**, de 30 de maig, sobre disposicions mínimes de seguretat i salut relatives a la utilització pels treballadors d'equips de protecció individual.

- **Reial Decret 1215/1997**, de 18 de juliol, pel qual s'estableixen les disposicions mínimes de seguretat i salut per a la utilització dels equips de treball.

Higiene

- **Reial Decret 1311/2005**, de 4 de novembre, sobre la protecció de la salut i la seguretat dels treballadors davant dels riscos derivats o que puguin derivar de l'exposició a vibracions mecàniques.
- **Reial Decret 286/2006**, de 10 de març, sobre la protecció de la salut i la seguretat dels treballadors contra els riscos relacionats amb l'exposició al soroll.
- **Reial Decret 374/2001**, de 6 d'abril, sobre la protecció de la salut i seguretat dels treballadors contra els riscos relacionats amb els agents químics durant el treball.
- **Reial Decret 3349/1983**, de 30 de novembre, pel qual s'aprova la reglamentació tecnosanitària per a la fabricació, comercialització i utilització de plaguicides.
- **Reial Decret 824/2005**, de 8 de juliol, sobre productes fertilitzants.
- **Reial Decret 830/2010**, de 25 de juny, pel qual s'estableix la normativa reguladora de la capacitat per a fer tractaments amb biocides.
- **Reial Decret 664/1997**, de 12 de maig, sobre la protecció dels treballadors contra els riscos relacionats amb l'exposició a agents biològics durant el treball.

Ergonomia

- **Reial Decret 487/1997**, de 14 d'abril, sobre disposicions mínimes de seguretat i salut relatives a la manipulació manual de càrregues que impliquin riscos, en particular dorsolumbars, per als treballadors.

Vigilància de la salut

- **Reial Decret 1299/2006**, de 10 de novembre, per al qual s'aprova el quadre de malalties o de malalties professionals en el sistema de la Seguretat Social i s'estableixen criteris per a notificar-les i registrar-les.

Bibliografía

«**Trabajos de jardinería.**» Boletín de PRL en FP. ERGA 61.

«**Manual de prevención de riesgos laborales en jardinería.**» Parcs i Jardins de Barcelona, Institut Municipal. Barcelona.

«**Comunicaciones Técnicas. I Congreso Nacional de Prevención de Riesgos Laborales del sector agroalimentario.**»

«**Treballs de jardineria.**». Diputació de Barcelona.

«**Guía de Prevención de Riesgos en Jardinería.**» Unidad de Promoción y Desarrollo. Cámara de los Oficios. Burgos.

«**Manual de seguridad y salud para el puesto de jardineros.**» Universidad de Valladolid. 2005.

«**Guía formativa de prevención de riesgos laborales en trabajos de jardinería.**» Diputación de Huelva.

«**Prevención de riesgos laborales en jardinería.**» FEAPS Madrid. 2006.

«**Fichas de Seguridad y Salud: Jardinería.**» FREMAP.

«**Seguridad y salud en oficios de mantenimiento: jardinero.**» Universidad de Huelva.

«**Nova classificació i etiquetatge de productes químics 2009.**» Tríptic Ara Prevenció. UGT de Catalunya. 2010.

«**Cuaderno preventivo: Nueva clasificación y etiquetado de sustancias y mezclas químicas.**» Ara Prevenció. UGT de Catalunya. 2010.

«**Cuaderno preventivo: EPI protección respiratoria.**» Ara Prevenció. UGT de Catalunya.

«**Cuaderno Preventivo: Ruido.**» Ara Prevenció. UGT de Catalunya.

«**Cuaderno preventivo: Estrés térmico.**» Ara Prevenció. UGT de Catalunya.

«**Tríptic: El cop de calor.**» Ara Prevenció. UGT de Catalunya. 2009.

«**Cuaderno preventivo: Manipulación manual de cargas.**» Ara Prevenció. UGT de Catalunya.

«**Quadern preventiu: Moviments repetitius.**» Ara Prevenció. UGT de Catalunya.

«**Manual jurídico-práctico para los delegados de prevención**» 2009. UGT de Catalunya.

«**Comentario práctico a la ley PRL**» 2008. UGT de Catalunya.

Adreces d'interés

Institut Nacional de Seguretat i Higiene en el Treball (INSHT)
<http://www.insht.es>

Barcelona
Dulcet, 2-10, 08034 Barcelona
Tel. 93 280 01 02

Centres de Seguretat i Salut Laboral
<http://www.gencat.net/treball>

Barcelona
Plaça d'Eusebi Güell, 4-6
08034 Barcelona
Tel. 93 205 50 01

Girona
Carrer de l'Església de Sant Miquel, 11
17003 Girona
Tel. 972 20 82 16 / 972 20 86 62

Lleida
Empresari Josep Segura i Farré, 728-B
(Polígon Industrial El Segre) 25191 Lleida
Tel. 973 20 04 00

Tarragona
Riu Siurana, 29-B (Polígon Camp Clar)
43006 Tarragona
Tel. 977 54 14 55

Inspecció de Treball
<http://www.mtin.es/itss>

Barcelona
Travessera de Gràcia, 301-311
08025 Barcelona, Tel. 93 401 30 00

Girona
Álvarez de Castro, 2, 2a
17001 Girona, Tel. 972 20 89 33

Lleida
Riu Besòs, 2
25007 Lleida, Tel. 973 21 63 80

Tarragona
Avinguda Vidal i Barraqué, 20, baixos
43005 Tarragona, Tel. 977 23 58 25

Unitats de Salut Laboral (USL)

Unitat de Salut Laboral de Barcelona
Agència de Salut Pública
Pl. de Lesseps, 1, 4t
08023 Barcelona, Tel. 93 238 45 65

Unitat de Salut Laboral de Girona
C/ Maluquer Salvador, 11
17002 Girona
Tel. 972 21 23 74

Unitat de Salut Laboral de La Costa de Ponent
Rosell, 4-6
08902 Hospitalet de Llobregat
Tel. 93 332 46 93

Unitat de Salut Laboral de Lleida
Gestió Serveis Sanitaris
C. Alcalde Rovira Roure, 44
25198 Lleida, Tel. 973 72 73 63

Unitat de Salut Laboral de Tarragona – Reus
Institut Català de la Salut, CAP Torreforta
C. Gomera, s/n
43006 Tarragona, Tel. 977 54 15 60
Institut Català de la Salut
CAP Sant Pere, Camí Riudoms, 53
43202 Reus, Tel. 977 32 04 56

Unitat de Salut Laboral del Barcelonès Nord-Maresme
Badalona Gestió Assistència
C. Gaietà Soler, 6-8, entl. 3a
08911 Badalona, Tel. 93 464 84 64

Unitat de Salut Laboral del Sector Sanitari de Sabadell
Ajuntament de Sabadell
Institut Català de la Salut
Pl. del Gas, 2, 08201 Sabadell
Tel. 93 726 47 00

ICAM

Institut Català d'Avaluacions Mèdiques
Parc Sanitari Pere Virgili. Edifici Puigmal
Avinguda de Vallcarca, 169-205
08023 Barcelona
Telèfons d'informació i registre
matí: 93 511 94 92
tarda: 93 511 27 24 i 93 511 27 25
Fax 93 511 94 16

Sedes de UGT de Catalunya

Anoia-Alt Penedès-Garraf, ugt@apg.ugt.org

Vilanova i la Geltrú
Sant Josep, 5, 08800
93 814 14 40, 93 811 58 87

Igualada
c/ de la Virtut, 42-43 3è, 08700
93 803 58 58, 93 805 33 13

Vilafranca del Penedès
pl. del Penedès, 4, 2n pis, 08720
93 890 39 06, 93 817 10 75

Sant Sadurní d'Anoia
pg. de Can Ferrer del Mas 1B
08770
93 891 19 22, 93 891 19 22

Sitges
c/Rafael Llopart, 31, 08870
93 811 35 16

Bages-Berguedà, ugt@bagesbergueda.ugt.org

Manresa
pg. de Pere III, 60-62, 08240
93 874 44 11, 93 874 62 61

Sant Vicenç de Castellet
c/ de Creixell, 23, 08295
93 833 19 64

Berga
rda. Moreta, 23, 08600
93 821 25 52, 93 822 19 21

Baix Llobregat, ugt@baixllobregat.ugt.org

Cornellà
c/Revolt Negre, 12, 08940
93 261 90 09, 93 261 91 34

Martorell
pg. dels Sindicats, 226 C, Solàrium, 08760
93 775 43 16, 93 776 54 76

Comarques Gironines, ugt@girona.ugt.org

Girona
c/ de Miquel Blay, 1, 3a i 4a planta, 17001
972 21 51 58, 972 21 09 76, 972 20 81 71,
972 21 02 95, 972 21 06 41

Banyoles
pl. Servitas, s/n, 17820
972 57 58 64

Figueres
c/ del Poeta Marquina, s/n, 17600
972 50 91 15, 972 50 91 15

Olot
av. de la República Argentina, s/n, 17800
972 27 08 32, 972 27 08 32

Palamós
c/ de Josep Joan, s/n, 17230
972 60 19 88, 972 60 19 88

Ripoll
c/Remei, 1, 17500
972 71 44 44, 972 71 44 44

Lloret de Mar
c/Costa Carbonell, 40, despatx 1, Parquing
Municipal, 17310
972 37 32 40, 972 37 32 40

Santa Coloma de Farnes
c/Bisbal, 6, 17430
972 84 38 72, 972 84 38 72

L'Hospitalet, ugt@hospitalet.ugt.org

L'Hospitalet
Rambla de Marina, 429-431 bis, 08901
93 338 92 53, 93 261 24 25

Vallès Oriental, ugt@nom.ugt.org

Granollers
Esteva Terrades, 30-32, 08400
93 870 42 58, 93 870 47 02, 93 879 65 17

Mollet del Vallès
c/ de Balmes, 10, 2a planta, 08100
93 579 07 17, 93 579 07 17

Maresme, mataro@catalunya.ugt.org

Mataró
Pl de les Tereses, 17, 08302
93 790 44 46, 93 755 10 17

Quadern de prevenció: Bones pràctiques als treballs de jardineria

Barcelonès Nord, badalona@catalunya.ugt.org

Badalona

Miquel Servet, 211 interior, 08912
93 387 22 66, 93 387 25 12

Osona, osona@catalunya.ugt.org,
manlleu@catalunya.ugt.org

Vic

pl. d'Osona, 4, 1a, 08500
93 889 55 90, 93 885 24 84

Manlleu

c/ Vendrell, 33, 08560
93 851 31 30, 93 851 30 69

Unió Territorial de Tarragona,
ugt@tarragona.ugt.org

Tarragona

c/ d'Ixart, 11, 3a i 4a planta, 43003
977 21 31 31, 977 24 54 95, 977 23 42 01

Reus

pl. Villarroel, 2 1a i 2a planta, 43204
977 77 14 14, 977 77 67 09

Valls

pl. del Pati, 14, 2a planta, 43800
977 60 33 04

El Vendrell

c/ del Nord, 11 i 13, 1a planta, 43700
977 66 17 51

Montblanc

pl. Poblet i Teixidó, 10, 1a planta, 43400
977 86 28 20

UT Terres de l'Ebre, ugt@tortosa.ugt.org

Tortosa

c/ de Ciutadella, 13, 1a planta, 43500
977 44 44 56, 977 44 33 81

Amposta

av. de la Ràpita, 2, 2n pis, 43870
977 70 02 40

Móra d'Ebre

pl. de la Democràcia, s/n, 43740
977 40 00 23

Terres de Lleida, tfarre@lleida.ugt.org

Lleida

av. de Catalunya, 2, 25002
973 27 08 01, 973 26 45 11, 973 28 10 15

Tàrrrega

c/ d'Alonso Martínez, 4, 25300
973 50 00 49, 973 50 00 49

Solsona

Camp del Molí, planta baixa, 25280
973 48 23 05, 973 48 23 05

Vielha

av. de Castiero, 15, 25530
973 64 25 49, 973 64 25 49

La Seu d'Urgell

c/ d'Armengol, 47, 25700
973 35 39 03

Vallès Occidental, ugt@vallesocc.ugt.org

Sabadell

Rambla, 73, 08202
93 725 76 77, 93 725 71 54, 93 725 72 22

Terrassa

c/ de La Unió, 23, 08221
93 780 93 66, 93 780 97 66, 93 780 91 77

Rubí

c/ Cal Princep, 4-6, 08191
93 697 02 51

Cerdanyola del Vallès

c/ de Sant Salvador, 6, 08290
93 691 36 51

**Secretaria de Política Sindical
de la UGT de Catalunya – Salut laboral**

otprl@catalunya.ugt.org
www.ugt.cat
Rambla del Raval, 29-35
08001 Barcelona
Tel. 93 304 68 33

Secretaria de Política Sindical
de la UGT de Catalunya – Salut laboral
otpri@catalunya.ugt.org | www.ugt.cat
Rambla del Raval, 29-35 | 08001 Barcelona
Tel. 93 304 68 33

UGT

Financiat per

Generalitat de Catalunya
Departament d'Empresa
i Ocupació

